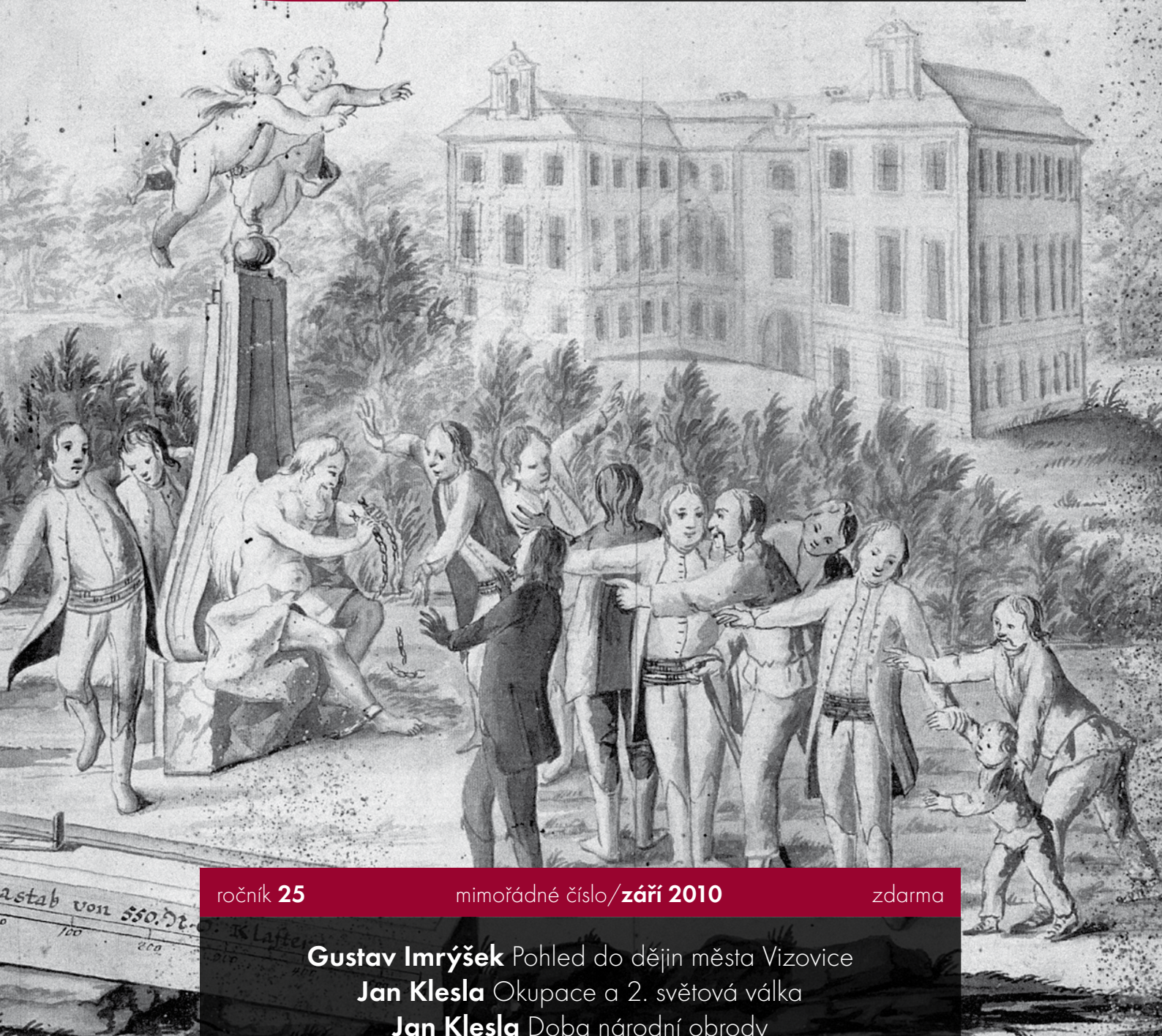




VIZOVSKÉ NOVINY

vydává rada města a městský úřad ve Vizovicích



ročník 25

mimořádné číslo/září 2010

zdarma

Gustav Imrýšek Pohled do dějin města Vizovice

Jan Klesla Okupace a 2. světová válka

Jan Klesla Doba národní obrody

Gustav Imrýšek Rozvoj města Vizovice po osvobození

Volby do zastupitelstva měst a obcí



Pozvánka na národní slavnost konanou na oslavu panování císaře Františka Josefa ve Vyzovicích Rok 1888.

Obsah mimořádného čísla

Gustav Imrýšek – Pohled do dějin města Vizovice	str. 3–10
Jan Klesla – Okupace a 2.světová válka.	str. 11–15
Jan Klesla – Doba národní obrody	str. 16–17
Gustav Imrýšek – Rozvoj města Vizovice po osvobození.	str. 18–24
Informace o volbách	str. 25
TOP O9	str. 26–27
KDU-ČSL	str. 28
ČSSD	str. 29–30
Nestraníci	str. 31–32
Sdružení nezávislých kandidátů Pro Vizovice	str. 33–34
ODS	str. 35–36
Český politický střed	str. 37

Mimořádné číslo VN

Dnešní mimořádné číslo věnujeme dvěma tématům. Historii a volbám.

Pro Vizovjany by mělo být toto vydání dárkem a také vzpomínkou. Vzpomínkou na občany města, kteří něco ve městě a jeho kultuře znamenali a ty, kteří se teprve Vizovjany stanou, bude třeba zajímat informace o tom, jakou historií město prošlo.

Dnes upozorníme na práce dvou významných občanů. Budou to učitel a dlouholetý kronikář Gustav Imrýšek, dále učitel, ředitel školy a primáš valašské muziky Jan Klesla.

Dnešní mimořádné číslo doprovázejí fotografie zapůjčené z archivu pana Karla Ševčíka z Vizovic.

Komunální volby do zastupitelstev měst a obcí proběhnou v říjnu. Některé další stránky jsou věnovány i tomuto tématu. **redakce VN**

Přehled akcí k 440. výročí povýšení Vizovic na město

Listina, kterou Maximilian druhý, z boží milosti volený římský císař, po všecy časy rozmnožitel říše a Uherský, Český, Dalmatský, Chorvatský král etc. vysadil Vizovice na město, byla vydána „ve středu, den obrácení sv. Pavla na víru křesťanskou“, tedy v měsíci lednu, ale připomínka tohoto výročí nás provází po celý rok 2010.



Vizovice, 1905, vydal J. Steinhart, ze soukromé sbírky zapůjčil Jiří Madzia.

Tady je přehled hlavních akcí, při nichž si toto výročí připomínáme. Podílejí se na nich město a jeho organizace, subjekty z oblastí kultury a sportu i církve:

BŘEZEN – LISTOPAD

- cyklus besed k výročí města v Městské knihovně Josefa Čižmáře

DUBEN

- setkání s Jiřím Severinem nad knihou Všeho dokvasu.

KVĚTEN

- Noc kostelů
- slavnostní zahájení Vizovického zámeckého kulturního léta Aloise Háby slavnostními intrádami a znělkou věnovanou městu Vizovice Aloisem Hábou v podání Žesťové harmonie

SRPEN

- vystoupení souborů Vizovjének, CM Vizovský Juráš, Klobučan a Ovečky, pěveckého sdružení Vocallica, zahraničních národopisných a dechových souborů Markopoulo Wind Band z Řecka, Süduonélé z Litvy a Móri fúvoszenei egyesület z Maďarska.
- Kalendář na rok 2011 s historickými fotografiemi města – vydalo nakladatelství Lípa

ZÁŘÍ

- vydání a prezentace knihy Z Vizovic kolem kontinentu Příběh legionáře Josefa Sulíčka.
- výstava Z fotoarchivu kroniky města
- zvláštní vydání Vizovských novin
- Gajdoši Brno – koncert Vizovického zámeckého léta A. Háby

ŘÍJEN

- vysazení lip v ul. Řičanské

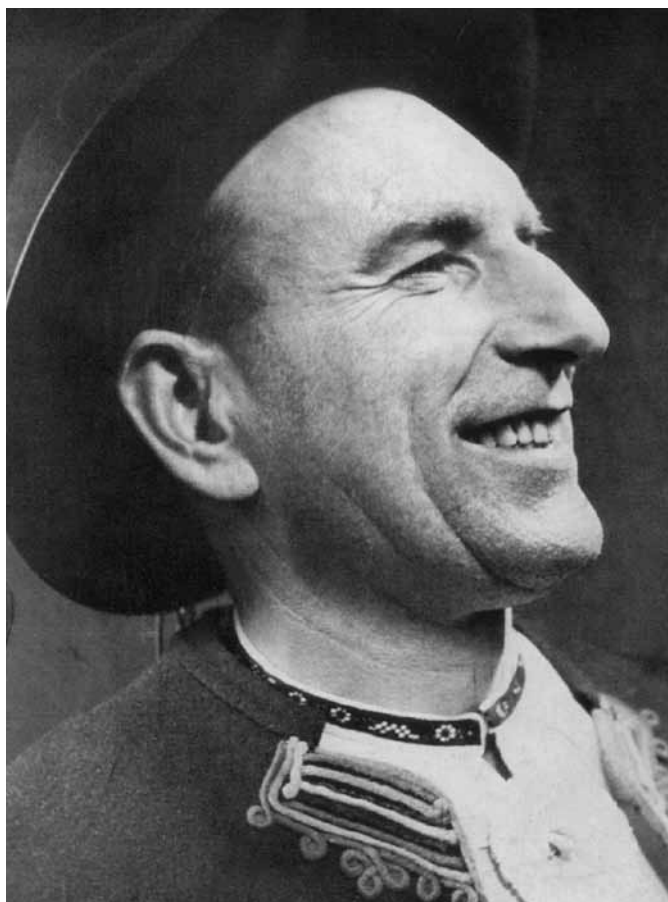
LISTOPAD

- Za posledním puchýřem – 39. ročník tradiční turistické akce, tentokrát ve Vizovicích

Pohled do dějin města Vizovice

Tato práce byla obsažena ve strojopisné kopii vydané roku 1970 k výročí „Vizovice 400 let městem“. Roku 2009 ji do této podoby redigoval a přepsal kronikář města Vizovice Mgr. Jiří Ludvíček. V textu je ctěno autorovo používání přívlastku „vizovský“, místo pravopisného úzu „vizovický“.

Gustav Imrýšek byl učitelem na místní základní a také střední škole, dlouholetým kronikářem města Vizovice a zakladatelem a správcem Krajinského muzea, které existovalo ve Vizovicích v letech 1933–1953. V roce 1953 bylo zrušeno tehdejší totalitním režimem a jeho bohaté sbírky převedeny do Gottwaldova – Malenovic, kde jsou patrně dodnes.



Gustav Imrýšek.

Postupné osídlování našich krajů v dávných dobách uskutečňovalo se podél toku řek. Po osídlení rovin při řece Moravě došlo k osídlování i v údolí řeky Dřevnice a jejích přítoků. Že se tak stalo již v dobách aspoň před tisícem let, svědčí i častý výskyt čeledních místních názvů s koncovkou - ice. Obce, jejichž název má tuto koncovku, jsou původem nejstarší, neboť pocházejí z 9. až 11. století.

Do této skupiny nejstarších osad můžeme z tohoto důvodu řadit i Vizovice, i když první písemný doklad o jejich existenci pochází až z roku 1261, kdy byly Vizovice uvedeny v zakládací listině kláštera vizovického spolu s dalšími obcemi jako majetek nově založeného kláštera. To však už měly tehdy Vizovice, jak můžeme předpokládat, za sebou jistý vývoj, neboť tu byly jmenovány již jako dědina trhová.

Zakládací listina kláštera, vydaná Smílem ze Stříleka a Brumova se souhlasem českého krále Přemysla Otakara II. 20. srpna 1261 v Olomou-

ci se nezachovala. Zachoval se pouze její padělek, který však pochází z 2. poloviny 14. století, ač je datován rokem 1261. Tato druhá listina obsahuje zřejmě základ původní zakládací listiny z roku 1261, který byl rozšířen o doplňky, jež vyplynuly ze zájmů kláštera v dobách dřívějších, neboť mezi klášterem a okolními feudály vznikaly územní spory. V této listině jsou popsány hranice klášterního majetku asi tak, že jdou od Slušovic po horském břehu až k prameni říčky Rokytnice ke Vsetínu, pak podle Bečvy a Senice k Lidečku a podél jižního úpatí Vizovských hor k Sehradím, Želechovicím a zpět ke Slušovicím, kde ústí Ostratský potok do Dřevnice. Hmotné zabezpečení kláštera bylo dobré, neboť kromě uvedeného území daroval Smil ze Stříleka a Brumova klášteru také Vysokou Lhotu, ležící u potoka hrozenkovského až po hranice vsi Drietomé, dále dědiny Šanov a větší část Nivnice, pak ze svých statků na Hané daroval klášteru Chropyň, Plešivec, Lhotku, Vyškovec, Cetechovice u Stříleka, podíl v Březolupcích, polovici Lovčic, Zářičí, Přestavlk a Cvikova, dále osady Obce a Líšeň u Brna, Prusy, Jiřkovice a Potvorovice, vše i s poddaným lidem.

V polovině 13. století byly již Vizovice – jako osada s právem týdenního trhu – hospodářským střediskem této východomoravské oblasti. Na trhy do Vizovic přinášeli lidé své výrobky zemědělské i řemeslné z celého okolí, přicházeli sem však se zbožím i kupci ze vzdálenějších krajů, neboť ve Vizovicích se křížily dvě obchodní cesty, z nichž jedna vedla od Napajedel údolím Dřevnice a druhá podle hradu Brumova na sever do Slezska.

Avšak Vizovice nabyly významu i tím, že při klášteře tu byla zřízena škola klášterní, kromě níž na území okresu gottwaldovského jiné školy nebylo. Poněvadž později však mnozí vyučovat psaní a čtení nechtěli, byla škola zřízena při faře vizovské.

Rozsáhlý klášterní majetek lákal okolní feudály k nájezdům a kořistnictví. Mezi ty, kteří majetku vizovského kláštera škodili, byl i „pán Váhu a Tater“ Matuš Čák Trenčanský. Roku 1314 zpustošil se svým vojskem nejen klášter a klášterní statky, ale vyplenil i Vizovice. Poněvadž si již některé pomezí hrady přisvojoval a zdálo se, že bude ve výbojích pokračovat, přispěchal sem v květnu 1315 s vojskem český král Jan Lucemburský a Matuše Čáka z Moravy zahnal a obléhal jej pak na hradě Holiči. Avšak i domácí feudálové činili si nároky na část majetku klášterního a pokusili se o jeho zabránění, takže v té věci musela zasáhnout roku 1363 dokonce i papežská kurie na ochranu kláštera.

Poddanské poměry lidu se od poloviny 14. století zhoršovaly, povinnosti poddaných, zejména roboty byly zvyšovány. Od roku 1380 nesměli sedláci ze svých gruntů bez tak zvaného výhostního listu (povolení vrchnosti) odcházeti jinam. Poddaní lidé neměli už možnosti svobodně rozhodovat o sobě, o svém osudu, stali se nevolníky. Tehdy také si vrchnosti stanovily „právo odumrtí“, jež znamenalo, že zemědělský sedlák a neměl přímých potomků, připadl jeho statek vrchnosti. Chudoba venkovského i městského lidu se zvyšovala. Rostoucí bohatství církve i feudálů, stále se zvyšující útlak venkovského poddaného lidu i městské chudiny zvyšovaly rozpory v tehdejší společnosti. Vystoupením M. J. Husa a jeho stoupenců šířil se v lidu duch odporu proti útisku feudálů i proti poměrům panujícím v tehdejší církvi. Revoluční myšlenky šířil v našem kraji Tomáš z Vizovic. Pod vlivem jeho kázání vzbouřil se poddaný lid na Vizovsku a roku 1418 přepadal vizovský klášter Smilheim, poničil jej a mnichy vyhnal.

Husitské hnutí šířilo se rychle i v dalších oblastech Moravy, dokonce

i na statcích biskupských někteří kněží začali podávat podobojí, poně- vadž lid byl smýšlení husitského. Tomáš z Vizovic nebyl v husitském hnutí osobností nevýznamnou. Ve „Starých letopisech českých“ se uvádí, že se mezi kněžími, kteří 20. 3. 1420 opustili s Janem Žižkou a Václavem Korandou Plzeň, aby se odebrali v průvodu asi 400 husitských bojovníků do nového střediska hnutí zvaného Tábor, jsou jmenováni kromě Prokopa Holého, Mikuláše Biskupce, kněze Čapka a Marholta, Martina Húsky a jiných též Tomáš z Vizovic a Bedřich ze Strážnice. Tato dvojice husitských kněží stala se pak hlavními organizátory husitství na Moravě. Podle vzoru jihočeských husitů založili moravští husité Nový Tábor na řece Moravě u Nedakonic poblíž Uherského Ostrohu a v čele od počátku stojí Tomáš z Vizovic a Bedřich ze Strážnice. Nový Tábor byl před nepřítelem chráněn vodou, bažinami, močály, které se tu dokola rozkládaly. Z tohoto Nového Tábora podnikli husité 12. 1. 1421 útok na velehradský klášter, který zničili a opata s třemi mnichy upálili. Potom se pokusili o dobytí královského města Uherského Hradiště, v němž měl uherský král Zikmund silnou posádku. Ta byla Novému Táboru neustálou hrozbou. Zikmundova posádka pod vedením uherského feudála Ladislava Blagaye útok moravských husitů odrazila. Náhradou za to dobyli moravští husité jiného královského města, ovládaného německým patriciátem, Uherského Brodu.

Před tím však ke konci února 1421 dokázali husité uhájit Nový tábor proti přesile vojska olomouckého biskupa Jan Železného, měšťanů olomouckých, část moravské šlechty a Rakušanů, jak je to poznamenáno v „husitské kronice“ Mistra Vavřince z Březové. Revoluční i vojenská činnost moravských husitů byla trnem v oku císařů Zikmundovi, který se rozhodl vši silou Nový Tábor zničit hned v počátku. Velmi usiloval o to, aby jiho- východní Moravu pokořil a uvolnil si tak cestu do Čech.

Na podzim roku 1421 shromáždil velké vojsko u Trenčína a v polovině října Vlárským průsmykem vtáhl na Moravu a oblehl hrad Brumov, v němž se statečně bránil nepříteli Boček z Kunštátu a hrad i přes delší obléhání uhlájl. Od Brumova táhl Zikmund proti Uherskému Brodu, kterého se brzy zmocnil, neboť se zase vrátil k obléhání Brumova. Zatím co hrad Brumov odolával, řádila uherská vojska po celém okolním kraji a páchala násilí na bezbranném obyvatelstvu. Postrachem byly zejména polopohanští Kumáni, kteří velmi krutým způsobem obyvatelstvo mučili tak, že smrt ohněm byla milosrdnějším proti násilnostem páchaným Zikmundovými Kumány. Vesnice v celém kraji byly vypáleny a obyvatelstvo, pokud se nepodařilo skrýt v nepřístupných lesích, bylo za hrozných muk ubíjeno.

Další útok Zikmundův směřoval proti husitskému Novému Táboru u Nedakonic. Bylo to kolem 28. 10. 1421, kdy král Zikmund podle listinných zpráv dlel Uherském Hradišti. Pak se o Nový Tábor rozpoutala krutá bitva, v níž husité nemohli zdolat velkou přesilu Zikmundova vojska a Nový Tábor byl dobyt a zničen. Část husitů pod vedením Bedřicha ze Strážnice se probíla směrem k Holešovu. Bedřich ze Strážnice po pohnutém životě zemřel ve vysokém věku na podzim 1459 jako majitel hradu Potštejna. O osudu Tomáše z Vizovic nebylo nám nic známo od oné krvavé bitvy o Nový Tábor. Vysvětlení o to nám však podávají listiny krále Zikmunda, které líčí rozhořčený boj hejtmána uherské posádky Zikmundovy v Uherském Hradišti, Ladislava Blagayem s Tomášem z Vizovic před Ostrohem. V Zikmundově textu čteme:

„V těchto nedávno minulých dobách, kdy se v našem království českém rozplemenilo množství kacířů a my, shromáždivše silné vojsko k jejich potření, jsme postupovali až k samému království českému a protáhnuvše všemi kraji tohoto našeho království, posléze jsme se do svého šťastně vrátili, právě bezprostředně po našem návratu uznali jsme za dobré ustanovit a také jmenovat tohoto Ladislava, kterého nám jeho neochvějná statečnost již dávno doporučovala, správcem, náčelníkem a generálním

kapitánem našeho lidu a našeho města Hradiště v naší zemi Moravské, ve které jsme umístili vojsko k ochraně a k obhájení těchto našich krajů, kde zmínění kacíři, chovajíce v myslí naději, že opustíme tato místa, shromáždili nemalý počet nepřátelů pod vedením jakýchsi velitelů odvážili se nepřátelským vpádem docela na území naše vrhnouti v úmyslu, aby je hubili ohněm a mečem, avšak nezůstalo skryto tomu Ladislavovi, že jejich směle předsevzetí se potom obrátí zpět v pohromu proti jejich hlavám, a proto vytrhl tento Ladislav proti nim a setkal se s nimi v čele svého lidu na jakémsi poli před naším hradem Ostro. A když byly šiky tam i zde uspořádány, tento Ladislav, nezatoživ po oddechu, pokusil se v návalu srdnatosti namířiti kopím na jednoho z velitelů, avšak též onen velitel z protější strany rázně zamával svým kopím proti Ladislavovi, a tak v divoké jezdecké srážce v jediný okamžik nespouští v boj a strašnými úder- y kopí na sebe útočí, ačkoliv však v této srážce častěji jmenovaný Ladislav byl kopím tohoto kacíře bodnut a zbaven levého oka, přece onen kacíř byl boží pomstou postižen, neboť ranou kopí tohoto Ladislava mu bylo proraženo celé železné brnění, prsa prokláta a on byl koněm hlavou dolů na zem shozen, ke zmatku těchto kacířů ihned duši vypustil. A tak v neobyčejně kruté seči, která v ten okamžik vzplanula, titěž kacíři za pomoci Pána Boha, jehož víru ruší, válečnou silou a duševní rázností téhož Ladislava utrpěli hroznou porážku, načež tyž Ladislav zmocniv se jejich kořisti a vzav s sebou značný počet zajatců, se radostně a ve vítě- zoslávě domů vrátil.“

Z tohoto Zikmundova listu je zřejmé, že za bitvy u Ostrohu došlo k jezdeckému souboji mezi uherským magnátem ve službách Zikmundových, Ladislavem Baglayem a jedním z velitelů husitského Nového Tábora. Ač není zde jmenován, šlo tu o osobu Tomáše z Vizovic, neboť víme, že druhý velitel Nového Tábora, Bedřich ze Strážnice, se tehdy zachránil a zůstal živ. Rána kopím v litém souboji ukončila život Tomáše z Vizovic, oddaného bojovníka za pravdu a lepší život lidu. Husité Nového tábora se pak rozešli. Zničení Nového Tábora u Nedakonic bylo sice pro husitství těžkou ztrátou, ale naprosto neznamenalo zánik hnutí husitského na jiho- východní Moravě, kde měli husité ještě několik opěrných bodů. I když někteří feudálové se poddali Zikmundovi. V dalším odporu proti němu setrval i Boček z Kunštátu, v jehož rukou byl hrad Brumov a také klášter ve Vizovicích, jehož byl ochráncem.

Roku 1422 oblehl Zikmund Bočka z Kunštátu ve Vizovicích. Pravdě- podobně byl klášter opevněn, že poskytoval možnost vojenské obrany. V létě roku 1423 došlo k tažení husitů na Moravu. Jeho účelem bylo posílení moravských husitů v jejich těžkém boji s vojsky Zikmundovými a vojsky olomouckého biskupa Jana Železného. Tehdy husité zvítězili ve velmi krvavé bitvě u Kroměříže nad silným vojskem Jana Železného a vojsky Zikmundovi oddaných feudálů. V této bitvě byl husity zajat mocný feudál Jiří ze Šternberka, pán hradu Lukova. Město Kroměříž bylo husity dobyt.

Příštího roku 1424 vpadl Boček z Kunštátu na panství Jiřího ze Šternberka. Olomoucký biskup Jan Železný přispěchal Jiřímu ze Šternberka na pomoc a za spoluúčasti žoldnéřů Bukovských přinutil Bočka z Kunštátu k bitvě u Slušovic. Boček musel pak za soumraku z bitvy ustoupit se svým vojskem do opevněného kláštera ve Vizovicích. Ještě před rozedněním opustil s vojskem vizovský klášter a ponechal tam jenom menší oddíl pěšího vojska. Vojsko biskupovo obsadilo Vizovice. Biskup hrozil vypálením Vizovic, nebude-li mu klášter vydán. Boček si vyžádal dvoudenní příměří a pak ujednáno, že Boček vydá klášter, zajatce i ukořistěný dobytek a nebude poskytovat pomoc husitům. Avšak po odchodu Bočkova vojska počínalo si vojsko biskupovo ve Vizovicích jako vítěz nad poraženým.

Na jaře 1424 přesunuly se husitské boje do jižní Moravy, Břeclavi, do Rakous a také do Uher. Byly to tak zvané „spanilé jízdy“ husitské, jimiž byla ničivost bojů přenášena mimo hranice českého státu. Roku 1427 spojili se Táborité a Siroťci pod vedením obou Prokopů a táhli na Moravu a dále do Uher na Bratislavu. Tehdy Siroťci dobyli městečka Napajedel a Malenovice i s hradem.

Z následujících let nemáme sice žádných zpráv o bojích a válečných taženích v našem kraji, ale pravého klidu zde nebylo, někteří z feudálů, kteří si za válek zvykli na loupeže a plenění, stali se loupeživými rytíři a pokračovali v té neblahé činnosti dále olupováním svých sousedů a poddaných. V našem kraji to byl především Pankrác, jemuž patřil Sehrad a Světlov (starý). Moravští feudálové si s ním nevěděli jiné rady, než že oba hrady od něho koupili a roku 1449 srovnali se zemí.

Daleko horší doby náš kraj prožíval po válkách husitských, kdy se rozpoutaly boje mezi českým králem Jiřím Poděbradským a uherským králem Matyášem Korvínem. Východní Morava v těch dobách nepřátelskými vpády velmi trpěla. Nejdříve se tu opakovaly vojenské vpády uherského feudála Bělíka z Lednice na Lukovské panství Šternberků roku 1460 a 1466. Nejvíce však trpěl zdejší lid. Veliké škody utrpěla tehdy i dědina Vizovice, která se ještě ani od předešlého uherského vpádu roku 1460 nezotavila. Vizovští se obrátili na českého krále Jiřího Poděbradského s prosbou o pomoc. Jiří Poděbradský dne 17. února povýšil Vizovice na městečko a obdaroval je právem trhu osm dní trvajících.

Ale již roku 1467 vpadl na Moravu Matyáš Korvín poprvé a a roku 1469 podruhé. Roku 1469 dobyl Matyáš Korvín po dvoudenním obléhání hrad Lukov a zpustošil celý kraj. Z té doby připomíná se tu mnoho vsí pustých, z nichž některé zanikly již za válek husitských, naprostá většina zanikla však za válek uherských. Zanikla tu obec Chrastěšov (později obnovena), Sveradov, Lhota (později obnovena se jménem Lhotsko), u Kašavy ves Janová, u Držkové Zdislavova Ves, u Fryštáku ves Marková a Rovná, pustá byla i Vítová, Březůvky, v okolí Zlína zanikly Bonětice, Újezdec a Zbožná, u Malenovic Dolní a Horní Doubravičky, Kozinec, Březová, Kračenovice, Pěnkov, Sedlíšky, Svojišice, pak Podhradí u Pohořelic, Dalenovice, Bohňov u Otrokovic, Šarovy i s hradem, Plosinky u Napajedel, Olšovec a Hošínek u Tlumačova.

Obyvatelstvo za těchto krutých válek bylo dílem vybito, dílem se rozutívalo a nevrátilo se už do svých vypálených, zničených vsí, kde zažilo tolik hrůzy. Vsi zůstaly pusté, většinou nebyly nikdy obnoveny.

Tyto ničivé uherské vpády byly pro některé feudály příležitostí k obohacení. Za těchto válek obohatil se Vilém Tetour z Tetova, kterým byl hejtmánem neblaze proslulé „černé roty“ uherského krále Matyáše Korvína. Matyáš Korvín daroval Tetouovi za jeho služby panství zlínské, později i světlovské.

Zpustošený kraj po válkách uherských poskytoval feudálům další možnosti získání a rozmnožování majetku. Zabírali pusté vsi, opuštěné grunty a kořistili i z církevního majetku. Většiny půdy patřící vizovickému klášteru zmocnili se Kunové z Kunštátu. Klášter pak už jen živořil a po roku 1481 zanikl. Vizovické panství pak ovládli Kunštátovci. K tomuto panství vedle městečka Vizovic náležely vsi Pozdětchov, Bratřejov, Zádveřice, Lípa, část Želechovic, Lutonina, Jasenná, Lískovec, Polanka, Drnovce, Vysoké Pole, Újezd, Loučka, Slopné a pusté vsi Raková, Chrastěšov, Lhotsko, Sveradov a Haluzice.

Na východomoravském pomezí objevuje se v první polovině 16. století nové obyvatelstvo. Vrchnosti přenechávají horské hřebeny a pastviny Vala-

chům, pastevcům stád, kteří odvádějí vrchnostem desátky, ale jsou svobodní, nerobotují, řídí se vlastním právem valašským. Roku 1525 připomínají se Valaši na Moravě nejprve na statcích pánů Prusinovských z Víckova.

Velké zhoršení poddanských poměrů na vizovském panství nastalo ve 2. polovině 16. století. Roku 1567 koupil toto panství Zdeněk Kavka z Řičan, jenž zacházel s poddanými velmi zle. Hned po koupi panství začal na místě starého kláštera budovat zámek Nový Smilheim, a proto vyháhal od poddaných větší platy i roboty. Rušil poddaným jejich stará práva, zakazoval vizovským lidem brát dřevo v horách, ač k tomu měli od paměti právo, měšťanům dal zbořit jejich pivovary, sedlákům jejich mlýny, aby měšťané museli brát pivo z jeho pivovaru a poddaní mlít v jeho nově zbudovaném mlýně, pro řemeslníky založil ve Vizovicích novou ulici, která se dosud nazývá Řičanskou.

Roku 1570 vyžádal na císaři Maxmiliánu II. povýšení městečka Vizovic na město, což bylo zvláštní listinou Maxmiliánem II. potvrzeno. Avšak násilné činy Kavkovy proti poddaným budily nenávist a odpor proti němu tak velký, že byl úkladně zabit. Uherskobrodský kronikář Jiří Bartošek o tom napsal: „19. července 1582 pan Zdeněk Kavka ve dvě hodiny na den prostřelen jest u Zádveřic, když do Olomouce jel a tak jeho Bůh mizerně z tohoto světa pro jeho tyranství pojití ráčil.“

Ještě hůře se vedlo vizovským poddaným od roku 1595 pod novým majitelem vizovského panství Emerichem Doczym z Nagy Lucie. Tento uherský magnát, podobně jako řada jiných, ze strachu před Turky prodal svůj majetek v Uhrách a koupil si panství na Moravě, kde se cítil bezpečněji. Poddané neslychaným způsobem utiskoval. Již po roce na něho byly stížnosti, že bere sedlákům půdu bez náhrady, bral poddaným med z úlů, nutil je, aby mu chovali mladé koně a krotily je, avšak pod pokutou 100 zlatých, kdyby se na nich jakákoliv škoda stala, ukládal všem poddaným klády k vizovské pile voziti. Dále si stěžovali poddaní, že „je k tomu nutí, aby jemu pivo a víno šenkovali a fůry jedné každé dědiny pro víno vypravovali, že jim káže, aby piva od něho brali, že místo dvou dní šest dní oratí musejí, že jim ryby své do vesnic vysazuje a draho jim je cení, že na nich nijakž právi býti nemohou a sotva čtvrtý peníz z nich utrží.“ Kromě toho Emerich Doczy zakazoval poddaným pást dobytek v lesích. K útisku poddaných přibyla i nesvoboda duchovní, neboť Emerich Doczy začal na svém panství též horlivou činnost protireformační, ježto většina obyvatelstva na panství byla nekatolická. Všechno jeho počínání budilo v poddaném lidu odpor, který se stále stupňoval. Když jednou v neděli roku 1610 přijel na hon do Jasenné, měli jasanští nařizeno, aby mu šli nahánět zvěř. Shromáždili se tady před příchodem Doczyho jako obvykle. Jakmile Doczy přijel v kočáře, vrhli se na něho s kyji a obuškami i na jeho průvodce. Panského drába, který chtěl Doczyho chránit, zabili. V té chvíli vzpamatoval se kočár a s Doczym ujížděl zpět do Vizovic. Ale vzbušení jasanští pronásledovali Doczyho až do Vizovic. Ve vizovském zámku vylámali dveře a mříže vězení a osvobodili uvězněné poddané. Při tom zranili i vizovského fojta, který se snažil jim v tom zabránit. Doczy se pak ovšem mstil. Někteří z účastníků vzpoury, které se mu podařilo dopadnout, velmi brzo v zámeckých vězeních zemřeli. Ostatní museli ze svých domovů uprchnout za hranice.

Když roku 1618 vypuklo povstání českých stavů nekatolických, utíkali ze svých panství někteří katoličtí feudálové, neboť se obávali hněvu poddaného lidu. Tehdy uprchl z Vizovic i majitel vizovského panství Melichar Doczy (syn Emericha Doczy) do Uher. Po bitvě na Bílé hoře se vrátil zase zpět na své panství do Vizovic.

Nešťastná bitva na Bílé hoře 8. 11. 1620 znamenala tragický mezník v dějinách našeho národa i v osudu lidu na východní Moravě. Císařská vojska pod vedením generála Buquoye obsazovala Čechy a pronikala pak na Moravu, aby tu zajišťovala bezpečnost statků kardinálových a Valdštejnových. Jejich tažení bylo provázeno surovostmi páchanými na poddaném lidu. V kronice tehdejšího měšťana meziříčského, Ondřeje Sivého, je o tom stručně napsáno:

„8. listopadu 1620 byla bitka u Prahy na Bíléj Hoře. Lid císařský bitku obdržel. Král Fridrich ujel. Mnozí čeští páni zle toho zažili. Vojákom puštěn prejs (rabování) v Praze i v jiných městech v Čechách a na Moravě. Po městech rabovali, lidi knitlovali (bili), to co chtěli, činili. Potom do Moravy na zimu přijda, také tak páchali, avšak potom jim Pán Bůh zaplatil v Uhřích, že mnoho tisíc se jich utopilo. Lidé s dětmi po horách před jejich ukrutností utíkajíc, mnozí i děti pomrzli okolo Holešova, Bystřice a jinde i okolo Brna.“

Snad tyto ukrutnosti císařských vojsk, jakož i návrat uprchlých feudálů na svá panství přiměly domácí lid k odporu a účasti na odboji proti císaři a jeho feudálním spojencům. Lidové povstání vypuklo na Vsetíně. Tam již roku 1620 v červnu vyzbrojil Jan Adam z Víckova vsetínské poddané zbraněmi. S ozbrojeným lidem podnikl pak útok na hrad Lukov, který byl obsazen císařskou posádkou. V kronice Ondřeje Sivého je o tom poznamenáno:

„Dňa 2. decembri Valaši, všedše do zámku Lukova, mnoho vojáků pobili. Dňa 5. januarii 1621 vpadli do Malenovic vsetínští Valaši, pobili vojáky. Dňa 8. januarii zas vpadli do Vizovic, nabrali tam mnoho stříbra, peněz.“

Dňa 15. januarii vpadli zas do Zlína a na Lukov. I tam si všudy nabrali mnoho. Potom chodili, kde mohli, císařské vojáky bili a mordovali, v Meziříčí rozkazovali, klíče od města mívali, potom rožnovští s nimi chodili, měli hejtmany své: Calda nějaký a Macháč, fojt hovězský. Z Meziříčska hejtmani byli: fojt z Vidča dědiny a Vanduch, ze Lhoty fojt. Nejvíc na biskupské statky chodili, plundrovali a brali, kde co našli. Divné věci páchali za několik let. Žádný jim nesměl nic řeknout, hned byl v nebezpečnosti svého života, tak byli zlí učiněni. Pro slovo zabili člověka, jakož i mnoho lidí a to i nevinných zamordovali.“

Je zřejmé, že Sivý, jako zámožný měšťan nestál na straně odbojného lidu valašského, kterého se spíše bál. Škoda, že se nezachovalo žádných písemných pramenů z tábora povstaleckého. Povstání se rychle šířilo a k povstalcům vsetínským se přidali mnozí poddaní panství vizovského, brumovského, meziříčského a zlínského. Z Pováží pronikaly na Moravu i malé oddíly jezdeckého vojska Bethlenova a společně s Valachy napadali císařské v drobných bojích, jak to v dané situaci vyhovovalo. Valaši se na čas zmocnili i města Meziříčí, povstalecká vojska Jana Jiřího Krnovského potřela španělskou osádku v Novém Jičíně, pak na podzim v září a v říjnu 1621 zmocnili se Valaši Hranic, Lipníku i hradu Helfštýna. Avšak dobytí Uherského Hradiště a Olomouce se valašským povstalcům nepodařilo.

V roce 1622 pokračovaly boje povstalců proti císařským dále. Meziříčský feudál Jetřich ze Žerotína, muž dvojí tváře, zradou se zmocnil 32 předních povstalců, z nichž 30 bylo popraveno v Olomouci. Dne 12. dubna 1623 byl katem čtvrcen jiný zajatý valašský hejtmán a záro-



Vizovice, 1914, bez udání vydavatele, ze soukromé sbírky zapůjčil Jiří Madzia.

veň s ním bylo popraveno oběšením dalších 12 valašských povstalců. Ve sklepeních vsetínského zámku byli uvězněni další předáci valašského odboje. Václav Galda, meziříčský fojt, Martin Macháček, fojt z Hovězí a Matyáš, neznámého původu. V rozsudku olomouckého soudu se praví, že „Galda a Macháček, ačkoliv rožeň a kolo zasloužili, provozem sklizení bejtí mají.“

Přes velké oběti Valaši pokračovali nerovném boji dále. Také v třicátých letech 17. století zůstávala „valašská“ panství, a to vsetínské, lukovské a zlínské stálým zdrojem odboje. To přimělo kardinála Diettrichsteina k ustavení zvláštní komise, jejímž úkolem bylo stálé sledování odbojních Valachů a potlačování jejich oporu. V čele komise byl napajedelský feudál a úhlavní nepřítel Valachů Jan z Rottalu.

Roku 1638 ztroskotala trestná výprava proti Valachům u Vsetína. Valaši oddíl císařských mušketýrů odzbrojili, zajali, ale pak propustili. Když se roku 1642 Švédové zmocnili Olomouce, trpěla švédská posádka nedostatkem potravin, neboť širé okolí Olomouce bylo císařskými vyrabováno. Valaši počali Švédy v Olomouci zásobovat potravinami, zejména máslem, drůbeží, zvěřinou, sýry. Proviant do Olomouce dopravovali Valaši ze dvou zásobovacích středisek, ze Vsetína a z Vizovic. Zásobovací kolony byly však císařskými krutě stíhány. Pro zásobování Švédů potravinami bylo oběšeno 12 rolníků i se svými ženami a dětmi. Valaši spolupracovali se Švédy různým způsobem. Kromě zásobování konali pro ně službu výzvednou a spojovací pro dobrou ználost cest v horských oblastech a účastnili se i bojů po boku Švédů proti císařským, na příklad dobytí Kroměříže Švédy v červnu 1643. Když pak Švédové museli svá vojska z Moravy stáhnout, zůstávali Valaši ve svém boji osamoceni. Této situace využil císař, který nařídil Rottalovi, aby s generálem Kryštofem Adolfem z Buchheimu shromáždili vojsko v síle 4 000 – 5 000 mužů ke zdolání valašského odboje. Valaši poslední císařovu výzvu, z první poloviny ledna 1644, aby se poddali, zamítli.

Dne 14. ledna 1644 byla na poště v Kroměříži sjednána mezi Rottalem a Buchheimem dohoda o válečném tažení proti Valachům. Útok měl být proveden ze tří stran současně. Bylo stanoveno, že z Meziříčí vyrazí proti povstalcům vojsko pod vedením plukovníka Wellischee, z Holešova asi 5 000 vojáků pod vedením generála Buchheima a z Uherského Brodu přes Valašské Klobouky třetí vojsko pod vedením Rottala. Vojsko Buchheimovo narazilo patrně na oddíl Valachů u Martinic a u Fryštáku, kde v nerovném boji byli Valaši pobiti. Nejdříve dorazilo ke Vsetínu vojsko Wellischovo, které bylo ozbrojeno i děly. Dne 16. ledna 1644 porazilo toto vojsko hlavní síly povstalců před Vsetínem, dříve, než se dostavila vojska Buchheimova a Rottalova. Generál Buchheim pak psal o tom císaři v dopise takto:

„Nejosvícenější, nejmilostivější císaři a pane! Na nejmilostivější rozkaz Jeho Veličenstva, abych se osobně odebral a táhl proti Valachům, vytáhl jsem 25. ledna 1644 (z Prostějova) a přitáhl do Holešova, odkud jsem oznámil svůj příchod hraběti z Rottalu do Valašských Klobouk a panu plukovníku Wellischovi do Meziříčí, abychom se všichni tři soustředili dne 27. ledna na Vsetíně. Plukovník Wellisch, jak nám oznámil, pro nedorozumění z korespondence Rottalovy, přitáhl sem (na Vsetín) se svými děly již 26. ledna. Cestou narazil na 600 valašských povstalců, jakož i na jistý počet (švédských) mušketýrů z Olomouce, na velitele Vsetína a na 40 zajatých mušketýrů z Lednice, oděných v uniformu vojska sedmihradského knížete. Tyto (vojenské síly) z milosti Boží svou

chrabrostí a pohyby šťastně přemohl a porazil. Padli vůdcové povstalců, velitel sedmihradské pomoci a dva švédští praporčíci s většinou vojáků a s velkým počtem Valachů.“

Tento dokument se zachoval ve válečném archivu ve Vídni a je datován na Vsetíně 4. února 1644. stručně podává svědectví o tragickém závěru více než dvacetiletých bojů valašského lidu za svobodu člověka proti násilí všeho druhu. Nenávistný nepřítel Valachů Rottal připravil kruté represálie proti poraženým. Vypalování vesnic, hromadné popravy, soupisy a odzbrojování obyvatelstva byly prostředky, jimiž chtěl co nejhluběji pokořit a zdeptat valašský lid. Nejkrutější represálie byly na panství vsetínském a vizovském.

Ve Vizovicích konal se soupis obyvatel 9. února 1644. Dovídáme se z něho, že z Vizovic byli popraveni tři majitelé usedlostí a dva padlí u Martinic. Popraveni oběšením byli Marin Pacalík z náměstí, Jan Kozoubek z ulice Chrastěšovské a Jura Hrnčířik z ulice Říčanské. U Martinic padl Zourek (snad Žůrek) z ulice Chrastěšovské a Hamšík z ulice Krňovské za hranice uprchlo 9 hospodářů: Jiří Brázdilík, Daniel Matyášník (oba z náměstí), Daniel Vajů (Pardubská), Adam Řemenář (Pardubská), Jura Vajů (Pardubská), Jan Hrbáček (Říčanská), Jan Sušílek (Říčanská), Jan Tůma (Štěpská), Daniel Sulíček (Štěpská). Ze soupisu poznáváme, že na náměstí bylo 30 usedlostí, v Chrastěšovské ulici 15, v Krňovské 16, v Nové 8, na Pardubské ulici 20, v Říčanské 13, v Klášterní ulici 13, ve Štěpské 11, ve Slušovské 16 usedlostí. Z Lutoniny zapsáno 23 sedláků a 12 hoferů. Ze sedláků byli popraveni: Daněk Mikulců (oběšen), Jura Jakubík (oběšen), z hoferů: Jura Hudec (oběšen), Vašek Lidin (oběšen), Václav Rotárek (oběšen), Vítek Hajný (oběšen), Jura Jahořík (za živa čtvrcen), a Jura Železník (za živa čtvrcen). Uprchli: Fojt Ondra, Jan Voštů, Jan Navrátilů.

Z Pozděchova bylo zapsáno 18 sedláků a 11 hoferů. Ze sedláků byli popraveni oběšením. Jan Vítků a Daněk Hajný, z hoferů byli popraveni oběšením: Mikuláš Čedilík, Matějek Slovák, Jura Brtka. Za hranice uprchl Jan Hložek.

Z Prlova bylo zapsáno 14 sedláků a 6 hoferů. Ze sedláků byli popraveni oběšením Mikula Škarníků a Jan Malčík, za hranice uprchl Lukna Hajný a Vacula Ječmenků. Z hoferů byl oběšen Matěj Dodajčík. U Pozděchova a Prlova je v soupisech zapsáno: „Z těchto dvou vesnic, jak se zpráva činí, ve větším díle od lidí brumovských zbraně pobrané, sami pak, ačkoliv mezi jinými vizovskými ne nejhorší, jsou na hlavu vypáleni, sem i tam rozptýleni jsou.“

Z Jasenné bylo zapsáno 33 sedláků a 21 hoferů. Popraveni byli sedláci: Jan Malaštů (čtvrcen za živa, Daněk Mikulík (čtvrcen za živa) Matuš Urubků, (oběšen), Jan Slíva (čtvrcen za živa), Martin Karásek (oběšen), Vítek (oběšen). Za hranice uprchli: Matuš Šuplata, Jíra Světlík, Jan Zazík, Jura Pučalík Jan Mlynář a Jaroš. Z hoferů popraveni: Jura hofer Jarošů (oběšen), uprchl Martin Kadlčík, Matuš Ventrčů.

Z Bratřejova zapsáno 30 sedláků a 10 hoferů. Ze sedláků byli popraveni oběšením: Mikuláš Pytlák (čtvrcen), Jan Galetík, Jura Zurků, Daněk Vykrátíl, Jan Přikryla, Mikuláš Kotrš, Pavel Zháňalů.

U Martinic padli Jušelík, Machala, Fila. Za hranice uprchl Jan Hejtmánek a Jura Durbalec. Z hoferů nebyl nikdo popraven ani zabit, žádný z hoferů také neuprchl. Z Ubla bylo zapsáno 13 sedláků a 4 hoferů. Ze sedláků byli popraveni oběšením Vávra Benešů, Jan Chlastám, Martin Hniliců, Daněk Hniliců, Martin Švenda. Z hoferů nebyl popraven nikdo. Ze Lhotska zapsáno 8 sedláků a 1 hofer. Popraven byl Daněk Fitů oběšením. Hofer Jan Redina (asi Ředina) uprchl.



Kurz šití v klášteře naproti nemocnici Milosrdných bratří dnes Domov mládeže, na fotografii hospodyňky a mladé ženy. Foto z let 1935–1938.

Ze Zádveřic bylo zapsáno 36 sedláků a 8 hoferů. Ze sedláků byli popraveni oběšením: Mikuláš Duda, Jan Surovík, a Jan Soudný byl čtvrcen. Uprchli Martin Kubička, Mikeska a Daněk Zichů. Z hoferů nebyl popraven nikdo, uprchli Bělík a Jakub Kovařík.

Z Lípy (jen z té poloviny, která patřila k panství vizovskému) bylo zapsáno 16 sedláků a 6 hoferů. Ze sedláků byli popraveni: Mikuláščík, jemuž byl jazyk vytržen a pak byl za živa čtvrcen, Daněk Mastných a Martin Šťastná byli pověšeni. Uprchli Jan Vaník, Mikel Sedláček, Václav Běl, Václav Nejezchlebík, Danačka (snad Daňa) a Utínek padl v boji u Fryštáku z hoferů nebyl popraven nikdo, protože všichni uprchli. Byli to: Martin Jurygáček, Toman Bělejů, Jan Vaděj, Mikuláš Štífeček, Václav Hanák a Jan Bělejů.

Ze Želechovic (to je z té části, která patřila panství vizovskému) byli zapsáni 11 sedláků a 21 hoferů. Ze sedláků byl Jan Tabelka oběšen a Burjaník, Mařík, Jura Mačučík, Mikšica a Daniel Chorvát uprchli. Také hoferi Jura Machů a Fučilík uprchli.

Z dědiny Rakové bylo zapsáno 9 sedláků a 2 hoferi. Popraven nebyl nikdo, uprchl jen sedlák Košina.

Na konci tohoto seznamu je připojena poznámka: „Ještě některých mimo těch, co jsou uskočili (to jest uprchli), nedostává a věděti se nemůže, který z nich zabít a který na živě zůstává.“

Datováno v městě Vizovicích dne 20. Februaru roku 1344. suma všech usedlých i hoferův 437 osob.“

Soupisy valašského obyvatelstva byly prováděny na Vsetíně od 22. 2. 1644, ve Vizovicích od 9. 2. do 20. 2. 1644. při tom byli lidem odebrány zbraně. Nejtěžšími tresty bylo postiženo obyvatelstvo panství vsetínského a vizovského.

O krutých represáliích císaře a Rottala proti Valachům čteme v pamětech měšťana z Uherského Hradiště Rudolfa Přenského, proti Valachům zaujatého, stručnou zprávu:

„Léta 1644. den Nového Léta. J.M.C. vojáci přitáhli do Holešova a potom jich vždycky víc a víc přijíždělo a sjíždělo, až se sjela celá armáda a leželi tu pět nedělí. Potom pak všichni, jakž pěchota, tak rejthaři jeli do hor na Valachy. A budouce tam, tedy ty, kteříž do ležení švejdského provianty nosili, ano i ty, kteří o tom věděli a toho nepřetrhovali, jakž u Vsetína, u Fryštáku i u Zlína mnoho, množství s světa lidu svedli. Některé zvěšeli, jiné na rožeň dávali, jiné do kola vpleti a pak čtvrtli, že naříkání veliké a pláč od manželek, tak od dítek bylo, až hrozno poslouchati bylo. A takž od Nového Léta vždycky ustavičně tu bejvali, jedni odjeli a hned zas i jiní vtrhli, tak to trvalo až do velikonoci.“

Popravám museli být přítomni poddaní ze všech jednotlivých obcí a tak manželky a děti musili přihlížet utrpení a smrti svých nejdrazších. Jeden z císařských velitelů, snad ze štábu Buchheimova, jehož podpis na listu psaném císaři jest nečitelný, zmiňuje se v dopise z 12. 2. 1644, že valašský lid přijal popravu „jednak s rozhořčením, jednak s klidem a podle hlášení Rottalova, dal v tyto dny 300 Valachů popravovati narážením na kůl, čtvrcením, stínáním, věšením, kterému není konce a denně jsou více přiváděni. Horrendum auditu, nefandum dictu.“ (tj.: hrozné poslouchání, strašné vykládání).

Poznámka PhDr. Tomáš Mikulašík:

Ve zprávě odeslané 12. února 1644 císařským důstojníkem (Georgem Halwichem) se píše, že Rottal „dal v tyto dny 300 Valachů popravovati narážením na kůl, čtvrcením, stínáním a věšením, kterému není konce a denně jsou více přiváděni. Horrendum auditu, nefandum dictu.“ (Hrozné k poslouchání, strašné k vyslovení.)}

Ve Vizovicích byly popravování konány pravděpodobně na návrší nad městem, kde se doposud říká „U šibenic“. Roku 1651 je ve staré gruntovní knize zapsán kus pole názvem „U starých šibenic, co se jde k Těchlovám“. Jestliže roku 1651 bylo užito označení: u starých šibenic, co se

jde k Těchlovám", lze mít za to, že již existovaly též nové šibenice, a to bylo asi na zmíněném už místě nad městem podle cesty k Ublu, zvaném „U šibenice“, kde rozlehlá plošina poskytovala dosti prostoru k hroznému divadlu poprav z roku 1644.

Statečný boj Valachů za důstojný život lidí byl krvavě potlačen. Svým bojem proti útlaku i svými velikými oběťmi, které na svých životech přinesli, vytvořili v našich dějinách kapitolu, která je stejně hrdinská - jako tragická.

Neuplynulo ani dvacet let a lidé na východní Moravě byli vystaveni novému utrpení. Když Turci dobyli Budína a Nových Zámků, pokračovali ve svých výbojích na Pováží a směrem k průsmykům na Moravu. V průsmyku Starohrozenkovském na rychle zbudovaných „šancích“ postavilo se proti 4 000 tureckých a tatarských jezdců 200 Valachů, když císař se o žádné zabezpečení zemských hranic nepostaral. Všichni Valaši v boji padli, ale neustoupili. Roku 1644 odzbrojený valašský lid se neměl čím bránit proti ukrutnému, surovému nepříteli. Turci a Tataři se hrnuli na východní Moravu. Vlachovice, Pozlovice, Valašské Klobouky, Broumov, Sehradice, Slavičín, Dolní Lhota byly Turky úplně vypáleny. V Bratřejově shořelo sedm chalup, v Prlově jenom jedna. Do Vizovic se přihnali 6. října 1663. Ve staré gruntovní knize o tom čteme stručný zápis: „Ten den jedna strana v rynku a ulice Klášterská byly zapálena.“ Požárem bylo ve Vizovicích zničeno 15 domů a 13 lidí bilo zabito. V Bratřejově bylo zabito 50 lidí, v Prlově 23.

Turci lidi chytali, spoutali a zajaté hnali před sebou pohánějíce je bičem. Tito nešťastní lidé byli pak na tržišti v Nových Zámcích prodáváni do otroctví.

Do válek přidala se pak i uherská kalvínská šlechta, která vypověděla boj císaři pro náboženský útlak prováděný císařem v Uhrách. Vedl je Emerich Tököly. Uherskými vpády opět trpěl náš kraj. Roku 1683 vpadlo uherské povstalecké vojsko i do Vizovic. Tehdy bylo zde zabito 21 lidí a 24 domů vypáleno, mezi nimi také zámek, fara a škola. Pak sice vpády z Uher přestaly, ale od roku 1700 až do roku 1709 za povstání Františka II. Rákociho opět pokračovaly. Byly to tak zvané vpády kurucké. Vizovice byly široko daleko známy výrobou a prodejem suken a poutaly na sebe kořistnický zájem kuruckých výprav. Dne 7. dubna roku 1708 za kuruckého vpádu do Vizovic bylo 15 lidí zabito, 13 raněno a 12 odvláčeno do zajetí, následujícího roku bylo zabito 6 Vizovjanů. Po skončení kuruckých vpádů byl ve Vizovicích opraven požárem poškozený zámek s kaplí, postaven pivovar, palírna, dvůr ve Vizovicích, dvůr na Těchlovách, na Janové hoře, na Chrastěšovách, v Jasenné, na Neratově u Prlova, nové mlýny ve Vizovicích, na Dubovském, v Zádveřicích, cihelna ve Vizovicích, dvě vápenné pece v Jasenné „v nichž nejdříve cihly se dělalí a potom vápno se páli“ a lázeňská budova ve Vizovicích.

Poddanému lidu se však těžko nahrazovaly utrpené škody. Od roku 1710 až do roku 1725 byli ve Vizovicích téměř stále ubytováni vojáci. Válečné útrapy znovu dolehly na obyvatele Vizovic v letech 1740 a 1742, kdy městem procházeli Průšáci a mnoho sukna zde pobrali. Proti jejich řádění vyvstalo v lidu velké rozhořčení a Valaši z panství vizovského a Bukovského chopili se zbraní a spláceli jim, kde se naskytla příležitost, jako u Napajedel, kde Valaši potřeli jeden oddíl pruského vojska. Průšáci se mstili popravami (a také Slušovice byly jimi vypáleny).

Neklidná doba přinesla poddanému lidu zvýšení daní. Z daňového výkazu z roku 1745 se dovídáme, že základnou daňovou byla daň z komínů. Z jednoho lánu se platilo 41 zlatých 24 krejcarů, z jednoho komína 4 zlaté, 20 krejcarů. Na celém panství bylo napočítáno 285 komínů,

z toho ve Vizovicích 170. Mnohé selské chalupy byly bez komínů, aby z nich nemuseli platit daň.

Velké pobouření mezi lidmi na panství vizovickém, zlínském, světlovském způsobila svévolnost feudálů, kteří si chtěli mezi sebou rozdělit tak zvané „nerozdílné vizovské hory“, čímž by byla zrušena stará práva poddaných a zamezeno jim brát užitek z hor. Při kladení hranečnicků 15. 12. 1767 bylo do shromážděného lidu u Želechovic stříleno vojskem. Čtyři lidé byli zabiti, mnoho lidí bylo zraněno. Rozhněvaný lid napadl vojsko kamením. Následovalo zatýkání a věznění vůdců rebelie, pak dlouhé spory, které skončily roku 1772 rozhrančením Vizovských hor mezi panství vizovské, zlínské, světlovské. Práva lidu byla pošlapána.

Roku 1770 bylo za vojenskými účely provedeno sčítání lidu. Tehdy bylo také nařízeno číslování domů a stanoveny, že každý obyvateľ musí mít stálé jméno a příjmení, které se nesmí měnit. Číslování začalo na konci ulice Slušovské, pokračovalo podle jedné strany náměstí do ulice Chrastěšovské, pak do ulice Krňovské, opět na jižní stranu náměstí a do dalších ulic a vrátilo se opět na druhou stranu ulice Slušovské.

Roboty, dávky daně, poplatky velmi tížily poddané a bledný život byl zhoršen ještě tím, že v té době panoval velmi tuhý útlak náboženský. Různými způsoby útlaku byli evangelici přinucováni na víru katolickeu. U mnohých lidí to vedlo přetvářce, zůstávali tajnými evangelíky. Někteří jezuitským kazatelům, kteří na Valašsku působili, šlo o to, aby zjistili všechny tajné evangelíky v tomto kraji. Proto v květnu 1777 vyhlásili ve Vizovicích, že byla udělena náboženská svoboda a že každý může svobodně a beze strachu přihlásiti, kterou víru chce vyznávat. Předvolali obyvatele za tímto účelem na vizovskou faru, kde každý svým podpisem potvrdil, co chce vyznávat. K evangelickému vyznání se hlásily celé Zádveřice a Prlova, z Vizovic 280 osob, z Lutoniny 240, z Jasenné 345, z Pozdřechova 200, z Ubla 192, z Rakové 157, z Lípy 130. Když byly skončeny přihlášky k víře evangelické, vyšlo najevo, že tímto způsobem chtěli jezuité jenom všechny protestanty odkrýt. Vzniklo veliké pobouření mezi lidem. Tato skutečnost vyvolala u vizovské vrchnosti obavy. Proto direktor vizovského panství Josef Antonín Proksch psal již 12. 5. 1777 krajskému úřadu v Uherském Hradišti:

„Poněvadž toto zlo nenadále vypuklo a obava jest před zjevným povstáním a kacířská strana nejen těch málo katolíků z obcí vyhnati, ale také některého katolického kostela se zmocniti by mohla, žádám za příslušnou a včasnou pomoc.“ Nato již 16. 5. 1777 nařídilo gubernium v Brně, aby byla do Vizovic poslána vojenská asistence. Několik členů deputace, žádající v Uherském Hradišti náboženskou svobodu, bylo tam uvězněno. Byli to Pavel Podsedník z Vizovic, Matěj Mynář z Jasenné, Pavel Olejník v Pozdřechova, Jan Říha z Bratřejova a Matěj Šimsů ze Seninky. Vzniklo z toho značné pobouření mezi lidem, které bylo ještě více rozjiřováno krutými patenty císařovny Marie Terezie proti evangelíkům, kteří měli být podle jejich nařízení odváděni k vojsku nebo na nucené práce, ženy a děti od 15 let ve víře zatvrzelé do vězení v Brně a ti, kteří i po svém trestu nepřestoupili ke katolické víře, měli do uherských nebo sedmihradských dolů být odvezeni. Byla ustanovena zvláštní komise, aby sledovala vývoj situace na Valašsku. Jejím členem a předsedou církevní komise byl mikulovský probošt Háj, který žádal, aby jezuité byli zpět odvoláni do Olomouce a jimi lstivě vyloučené přihlášky k víře evangelické byly prohlášené za neplatné. To se stalo 22. 8. 1777 na velikém shromáždění obyvateľstva z celého panství, jež zcela zaplnilo náměstí ve Vizovicích. Kolem náměstí bylo rozestavěno vojsko s tasenými šavlemi. Před zraky shro-

mázděného lidu byly přihlášky k evangelické víře roztrhány a prohlášeny za neplatné, jak požadoval probošt Háj. Díky jeho rozvaze a umírněnosti, jakož i jeho radám, aby na nekatolíky nebylo pohlíženo jako na kacíře a aby nebylo proti nim používáno násilí, rozbouřené mysli se utišovaly.

Uklidnění přineslo pak skutečné vyhlášení tolerančního patentu roku 1781 Josefem II. vydaného, který byl ve Vizovicích předčítán lidu z celého panství na náměstí před sousoším za asistence vojska. Josef II. odmítal kruté patenty a nařízení proti nekatolíkům, které Marie Terezie vydávala, a proto jí napsal: „Může si člověk něco nesmyslnějšího vymyslet, než tato nařízení obsahují? Ať už kdokoliv něco tak absurdního vymyslel, ten nejnehodnější jest Vaším služebníkem, a proto jím jako bláznem opovrhuj. Kdyby však za mé spoluvlády mělo se to nařízení provádět, musel bych se odpovědnosti za ně zříci.“ Roku 1781 zrušil Josef II. také nevolnictví, což byl další stupeň povznesení lidské důstojnosti.

Stavební vývoj našeho města, zejména ve starších obdobích, neznáme. Nevíme, jak vypadalo ve středověku, neboť žádná z jeho dávných podob se nám nezachovala ani v obraze ani v popise. Zajímavé jsou údaje o Vizovicích, jež se dovídáme z archivních pramenů z roku 1763. Tehdy bylo ve Vizovicích již 341 domů, v nichž žilo 399 rodin. Celkem mělo naše město 1939 obyvatel, z toho 1507 poddaných, 278 řemeslníků, 63 měšťanů, 69 námezdních sluhů, 7 špitálních, byli tu 3 měšťtí úředníci a 3 kněží.

Zajímavý je pohled na obyvatelstvo i z hlediska jejich fyzického věku. Podle stáří bylo ve městě 428 hochů a 320 dívek ve věku do 15 let, 107 chlapců a 114 děvčat dospívajících, 206 mužů a 206 žen dospělých ženatých a vdaných a 53 mužů a 87 žen svobodných ve stáří 20 - 40 let. Mezi čtyřicátníky bylo 94 mužů a 94 žen v manželství, kdežto svobodných žen v tomto věku bylo 34, svobodní muži jen 3. Starých lidí nad 50 let bylo v manželství po 55, ale i v tomto věku převládaly neprovdané ženy staré počtem 57 nad svobodnými starci, jichž bylo 17. Celkem žilo ve městě 963 mužů a 967 žen.

Následkem neúrody roku 1771 lidé trpěli hlad, jedli dokonce různé trávy a kořínky. Potom se rozmohly moru podobné choroby, které za rok zahubily 286 lidí. Roku 1772 vyhořelo na horní straně náměstí 10 domů. Požáry byly velmi zhoubné, neboť většina chalup byla ze dřeva.

Od roku 1781 byly pořizovány katastrální mapy Vizovic a všech okolních dědin na panství vizovském. Jsou pozoruhodné tím, že jsou na nich poznačeny původní názvy polí na panství a nakresleny postavy Valachů ve svých krojích.

Další pokrok k osobní svobodě člověka nastal v revolučním roce 1848, kdy byla zrušena roboty, desátky vyhlášena svoboda tisku a zavedena rovnost ve smyslu občanském i náboženském. I když museli rolníci osvobození od robot vykupovat, nemohlo to utlumit radost nad jejich zrušením. Hned po vyhlášení císařského patentu 28. 3. 1848 zavládla v našem městě slavnostní nálada, obyvatelé jásalí, město bylo večer slavnostně osvětleno, hrála hudba, mládež tančila. „Slavnost následovala za slavností“, zaznamenal o těchto vzrušených dnech kronikář. Roku 1849 byly zrušeny vrchnostenské a městské soudy a nařízeny soudy okresní, krajské a zemské. Vizovice byly od roku 1850 přičleněny k okresnímu hejtmánství v Uherském Brodě, později k okresnímu hejtmánství v Holešově. Do roku 1848 bývali v čele obcí „purkmistři“, které jmenovala vrchnost. Po roce 1848 byli v čele města občany volení starostové. Prvním starostou ve Vizovicích byl František Kratochvíl.

Roku 1866 došlo opět k válce s Pruskem. 16. července 1866 zaplavilo rakouské vojsko celé Vizovice, ulice i náměstí bylo zaplněno vojskem a vojenskými vozy, jejich kolony se táhly až k horám. S příchodem vojska vypukla ve městě cholera a mnoho lidí zemřelo. 18. července přišla a utábořila se tu spousta uherských hulánů a husarů a dělostřelectva, že „nejen nad Říčanskou ulicí, ale na okolních lukách a polích až k Zádveřicím sotva se směstnali“.

Dne 19. července sice odtáhli, ale dva dni po jejich odchodu se ve Vizovicích objevili Prusaáci, ale hned po doplnění zásob odjeli.

Nejen válečné události, ale i časté živelní pohromy působily obyvatelům města mnoho útrap. Velkou pohromou pro Vizovice byl katastrofální požár města 28. srpna 1887, který vznikl v domě č. 133 a za velkého sucha a vedra se rychle rozšířil. Vyhořelo celé náměstí a větší část ulice Štěpské, Slušovské, Chrástěšovské, Krňovské, celkem 129 domů, 84 stodoly a 104 chlévy. Podrobný popis požáru je ve staré školní kronice.

Dne 7. června 1891 bylo zase město postiženo katastrofální povodní. Domky na Pardubské ulici byly někde zaplaveny až do stropů, takže lidé museli uprchnout na půdu a na střechy a tam za bouře vyčkat až do rána.

Velký význam pro Vizovice a celé okolí mělo vybudování železnice z Otrokovic do Vizovic. Stavba trati byla započata roku 1898 a již 7. října roku 1899 byl na této trati zahájen provoz.

Roku 1909 byl ve Vizovicích a v dalších 12 městech na Valašsku zvolen poslancem do říšské rady v bývalém Rakousko-Uhersku profesor dr. T. Masaryk.

Hluboce do života našich lidí zasáhl rok 1914, kdy vznikla první světová válka. Za cizí zájmy pro německou rozpínavost muselo do války nastoupit 500 mužů z Vizovic, z nichž se po válce vrátilo 453, na frontách padlo 30 vizovských občanů, zemřelo jich 16, v zajetí bylo 120 a 2 zůstali nezvěstní. Během války vstoupili někteří vizovští občané do českých legií v Rusku, v Itálii a ve Francii, celkem v počtu 13. Obyvatelstvo bylo častými rekvizicemi ochuzováno a ke konci války trpělo nedostatkem všech životních potřeb. V městské kronice je poznamenáno: „Měsíc červen 1917 možno směle nazvat měsícem hladu, který řádil i v nejzámožnějších rodinách. Dávka mouky byla snížena na 60 dkg týdně na osobu, a to ještě přicházela nepravidelně, 15. června byly zapečetěny všechny mlýny. Koncem června prodán pytel 80kg bílé mouky pod rukou za 2 200 K. Taková byla vzácnost mouky. Mlelo se na ručních mlýncích a na kávových kuchyňských mlýncích.“

Dne 17. 12. 1917 bylo zahájeno jednání o mír v Brestu Litevském. Rok ukončován jest s jiskřičkou naděje, že rok příští přinese mír.

V roce 1918 už nebylo chleba ani masa, nebylo uhlí, nebylo šatů. Děti chodily málo do školy, neb část učitelstva byla na vojně a druhá část prováděla soupisy a revize zásob. Lid se učil lhát, krádeže z hladu byly na denním pořádku. Nikdo nebyl jist svým majetkem. Peníze tak klesly v ceně, že nikdo nechtěl za peníze nic prodat.“

Čeští vojáci utíkali z rakousko-uherské armády a zdržovali se v horách, v tak zvaných „zelených kádrech“. V obyvatelstvu rostla nespokojenost a vznikaly stávkové. Rakousko-Uhersko se zhroutilo a 28. 10. 1918 byl vyhlášen samostatný československý stát. Jeho prvním prezidentem byl zvolen prof. Dr. T. G. Masaryk. Po staletích poroby a ponižení povstal český a slovenský národ k novému životu.

Okupace a 2. světová válka

Autorem textu je Jan Klesla, který byl ředitelem základní školy a střední všeobecně vzdělávací školy ve Vizovicích, pak opět základní devítileté školy v roce 1970. Text byl publikován ve strojopisném materiálu **Vizovice 400 let městem v roce 1970**.

Do této podoby přepsal Mgr. Jiří Ludvíček, kronikář města Vizovice v roce 2009. Bohužel původ citací v originálním textu dnes už nelze bezpečně dohledat, nyní jsou označeny odlišným typem písma, ale bez udání pramene. Ve strojopisném textu nebyly zachovány.



Jan Klesla.

Události šly nezadržitelně k úplné likvidaci Česko - Slovenska. 15. března 1939 byl zřízen Protektorát Čechy a Morava a již ve čtvrtek 16. března přijely za sněhové vánice do Vizovic první jednotky německého vojska od Vsetína. Byly to Rakušané a chovali se klidně. V neděli 19. března vystřídaly tyto jednotky oddíly SS, které se rovněž ubytovaly ve škole. Obchody byly stále přeplněny německými vojáky, kteří kupovali vše, co viděli a posílali zejména textil a obuv domů do říše. Nakupovalo se jim dobře, protože za 1 marku dostali 10 Kč. V cukrárně se nemohli nasytit sladkostí. Při tom však vybízeli děti i dospělé, aby se k nim šli najíst do vojenské kuchyně, která stála před školou. Potřebovali ukázat světu, že německá branná moc pomáhá hladovějícímu českému obyvatelstvu a že u nás zavedla klid a pořádek. Tento nový klid a pořádek začalo uskutečňovat Gestapo, které hned po příchodu do Vizovic zabavilo knihy i pokladnu Dělnické tělovýchovné jednoty. Činnost jednoty byla zakázána a funkcionáři vyslýcháni. Teprve po odjezdu oddílů SS nastalo částečné uklidnění. Zůstaly však němec-

ke - české vyhlášky a nápisy, omezení občanů židovské národnosti, kteří se nemohli stýkat s jinými občany a od 20 hodin musili být doma.

Život se však nezastavil a i práce na zvelebení obce pokračovaly. Byly upraveny chodníky na Slušovské, Masarykově a Chrastěšovské ulici, opraveny vozovky v ulici Štěpské a Nové, provedena kanalizace v Kopanické ulici. Město zakoupilo kropicí auto, protože náměstí i ulice ve Vizovicích byly dosud nedlážděné, a proto velmi prašné.

21. června 1939 zažily Vizovice katastrofální povodeň. „Tohoto dne okolo 15 hodiny odpoledne přihnaly se na Vizovice od východu temné mraky. Snesla se prudká bouře doprovázená divokou vichřicí a průtrží mračen. Na zem se lily takové spousty vody, že na vzdálenost 6 m se ztrácely obrysy předmětů. Všude ze strání, svahů, polí se valily mohutné proudy vod. Řička Lutoninka i potůčky proměnily se rázem v divoké, burácející toky a spousty vod vystoupily z jejich břehů a zaplavovaly okolí. Kalné vody podobající se spíše řídkému bahnu unášely spousty dřeva, stavebního materiálu, různé domácí nářadí i nábytek. Náměstí ve Vizovicích i ulice Chrastěšovská a Slušovská byly v krátké době zaplaveny spoustami vody. Kmeny stromů a plující trámy rozbíjely zdi, okna, výkladní skříně, ploty i železná zábradlí u domů a uvolňovaly tak cestu proudům vody vnikajícím do příbytků a do stájí. Přívál vody byl tak náhlý, že lidé namnoze sotva stačili utéci na výše položená místa, zejména na svahy Vinohrádku, mnohdy jen na půdu domu, nebo dokonce nestačili nic více, než v zatopené místnosti vystoupiti na stůl, nebo vyšplhati se na skříň. Náměstí bylo zatopeno spoustami vod až do výše 1,5 m. Na náměstí stálo osobní auto, které bylo téměř zatopeno, takže jen část střechy vyčnívala z vody. Kritické okamžiky prožívali obyvatelé v ulici Chrastěšovské, kde mnozí zachránili své životy jen s vypětím všech sil. Velmi zlá byla situace ve všech domcích na pravém břehu Lutoninky mezi ulicí Chrastěšovskou a Slušovskou. Voda zde vystoupila do výše 2 m a značně domy poškodila. Zaměstnanci Jelínkovy pánice se zachránili útekem na střechu. Ze skladiště a z nádvoří pánice byly povodní odplaveny sudy s lihovinami a rozneseny po lukách a polích podél Dřevnice v okolí Zádveřic. Povodeň strhla čtyři mosty: přes Chrastěšovský potůček za ulicí Chrastěšovskou, přes Lutoninku v ulici Chrastěšovské, dále most v ulici Slušovské u č. 425 a za městem na Razově. Hrůza povodně trvala asi hodinu. Po opadnutí vod zůstalo v domech, ulicích a na náměstí mnoho bahna, že bylo třeba několika dní usilovné práce, než bylo odstraněno. Také studny byly zatopeny, proto bylo zakázáno bráti z nich vodu. Pitná voda byla pro postižené dovážena ze Zlína. V mnohých zatopených domech byly zničeny sporáky, nemohlo se na nich vařit. Proto poslal český Červený kříž a firma Baťa do Vizovic zvláštní kuchyni, která byla umístěna na Vinném v čísle 136. Zde byli všichni poškození delší dobu stravováni. Firma Baťa poslala sem též mnoho dámského i pánského prádla a obleků, které byly poškozeným vydávány na městském úřadě.

Celková škoda způsobená povodní byla odhadnuta asi na 2 miliony korun. Podle provedeného soupisu byl ve Vizovicích poškozen povodní 101 dům se 145 rodinami. Dary na úhradu činily celkem 603 910 K. Celková škoda v postižených obcích v Jasenné, Lutonině a ve Vizovicích byla zhruba odhadnuta na 6 milionů K. Ve Vizovicích utonuli tři chlapci a jejich těla byla nalezena až u Lípy a Želechovic. V Lutonině utonul ve svém bytě dospělý člověk. Smutný byl pohled na stopy zka-

jež katastrofální povodeň trvající něco přes hodinu po sobě zanechala, a trvalo dlouho, než usilovnou prací byly zase odstraněny.“

Brzo po příchodu Němců do Vizovic se zde vytvořila tajná organizace Obrana národa, jež chtěla v případě války sabotážními a bojovými akcemi vyvolávat neklid a vzpouru v týlu nepřítele. Proto byla opatřena bedna zbraní a zásoba konzerv ze skladů čsl. armády. Tajnou vysílačku sestavoval ředitel ovocnářské školy Bohumil Rosenbaum. Hlavními organizátory Obrany národa ve Vizovicích byli Jan Němec, profesor ovocnářské školy a Rostislav Fojtík, technický úředník. Přes všechno ujišťování nacistické propagandy o německé mírumilovnosti bylo zřejmé, že se schyluje k válce. V srpnu projížděly Vizovicemi transporty německého vojska s děly a tanky k Ostravě, na Slovensko a dále k polským hranicím. Mnozí z našich vojáků tajně utíkali do Polska, aby se zúčastnili v cizích armádách boje za svobodu. Z Vizovic v této době uprchl do Polska vojenský velitel pilot Jaroslav Hala, pocházející z domku číslo 1 ve Slušovské ulici.

Po vypuknutí války začalo gestapo zatýkat české kulturní pracovníky a Sokoly jako rukojmí. Z Vizovic byl tehdy zatčen Čestmír Brůžek v zaměstnání ve Zlíně.

Dne 23. září byly zavedeny potravinové lístky. Nikdo tehdy jistě netušil, že potrvají do 31. května 1953. Tehdy jsme spatřovali v potravinových lístcích slabost německého hospodářství a věřili jsme v brzký konec války.

Dne 28. října 1939 byla ve Vizovicích na náměstí vztýčena rudá vlajka. Jaroslav Lutonský opatřil u obchodníka Viléma Můcka červenou látku a krejčí František Čižmář z ní ušil rudou vlajku, kterou Ladislav Lutonský vyvěsil na náměstí. Všichni jmenovaní byli zatčeni. František Čižmář zahynul v koncentračním táboře v Osvětimi, Jaroslav Lutonský byl vězněn 6 let v koncentračním táboře v Dachau. Vilém Můck po věznění ve Zlíně se vrátil s podlomeným zdravím do nemocnice ve Vizovicích. Byl totálně nasazen a zemřel po osvobození v roce 1947.

Po demonstracích studentů v Praze a zavření vysokých škol se stupňuje vláda hrůzy a fašistického násilí. Nastalo velké zatýkání ve Zlíně a také ve Vizovicích byl zatčen člen Obrany národa Rostislav Fojtík. Hlavní organizátor profesor Jan Němec byl včas varován a uprchl před gestapem na Slovensko, dále přes Maďarsko do Jugoslávie a na Střední Východ. Marně hlídalo několik nocí okolí jeho bytu nedaleko nádraží. Závěr tohoto tak nešťastného roku byl plný nejistoty a chmurných vyhlídek do budoucna.

V roce 1940 byla dlouhá a tuhá zima. Pomrzlo mnoho ovocných stromů, hlavně třešní a švestek. Také obilí se urodilo málo. V zemědělství byl nedostatek pracovních sil, hospodářská situace se zhoršovala. V obchodech vůči hledě ubývalo zboží, které se postupně prodávalo jen na poukazy. Narůstal černý obchod. Zemědělci museli plnit předepsané povinné dodávky, mléka, masa, vajec brambor, sena i slámy. Správou židovského majetku byli pověřováni většinou němečtí správci „arijského původu“. Občané museli chodit na noční hlídky, kontrolovalo se zatemnění oken. Byli zatčeni další občané Vizovic: Karel Jurčák, holič, Jan Trávníček, soudní úředník, Bohumil Prachař, vedoucí obchodu, Josef Sulíček, úředník, Bohumil Rosenbaum, ředitel ovocnářské školy, Josef Lebeda, okresní soudce, Rudolf Holík, tajemník městského úřadu, Jaroslav Rychlík, holič, Matouš Svárovský, obchodník. Nejistota a obavy, co přinese zítřek, narůstaly i v roce 1941. Do městského zastupitelstva byl dosazen zastupce Němců jako náměstek starosty. Občané židovského původu museli nosit žlutou hvězdu na prsou a směli nakupovat jen v určenou dobu. Dne 12. dubna 1941 byla zastavena činnost Sokola, 22. července rozpuštěn spolek Čsl. červeného kříže.

Dočasné úspěchy německých armád stupňovaly sebevědomí nacistů, kteří věřili v Hitlerovu tisíciletou Říši. Potlačovali jakoukoliv zmínku o ČSR jejich představitelích, ba i Dějiny Palackého byly K. H. Frankem odsouze-



Svážení sena na Razově pod Těchlovem. Foto z roku 1938.

ny a zakázány. Zprávy městského rozhlasu musely být čteny nejdříve německy a pak teprve česky. Označení ulic, obchodů, všechny nápisy, dokonce i tabulky „Pozor, zlý pes!“ musely být dvojjazyčné. Stále více občanů bylo posláno na práci do Říše.

V roce 1942 dále zatýkalo gestapo. Uvěznilo Vladimíra Pšenčíka, zámečníka a Zikmunda Ščotku. Krátce po propuštění z vězení zemřel v témže roce Josef Sulíček a popraven byl Bohumil Rosenbaum. Atentát na říšského protektora R. Heydricha vyvolal běsnění nacistů, kterému padly za oběť Lidice, Ležáky a tisíce vlastenců bez rozsudků popravených a umučených. V těchto těžkých dobách vzniká divadelní jednota Portáš, která sehrála v listopadu 1942 Jiráskovu Lucernu. Okupanti a jejich přísluhovači se snaží získat mládež. Zakládají ve Vizovicích v roce 1943 Kuratorium pro výchovu mládeže, které však bylo ve Vizovicích bojkotováno a nedosáhlo žádného úspěchu přesto, že mělo i sportovní zaměření. Odpor českého lidu měl být oslaben zákazem poslechu zahraničního rozhlasu. Neuposlechnutí zákazu se trestalo i smrtí. Neustálé soupisy domácích zvířat, ovocných stromů, kontroly zásob, zaplombování odstředivek a šrotovníků, sběr kostí, to všechno svědčilo o stále se zhoršujícím hospodářství Říše. Bujel černý obchod, šmelina, protektorátní koruna byla znehodnocena, narůstal výměnný obchod vtipně charakterizovaný nabídkou: „Vyměním cokoliiv za něco jiného.“

Na východě utrpěli Němci těžké porážky v bojích s Rudou armádou. Silily nálety anglo-amerických letadel na německá města. Přibývalo sabotáží. 10. května 1944 zaduněly výbuchy ve zbrojovce v Bojkovicích.

Zlín byl bombardován 7. června a těžce zasažen bombami 20. listopadu 1944. 29. srpna 1944 došlo ke vzdušnému souboji mezi anglo-americkými leteckými svazy a německými stíhači. Americký bombardér a dvě německé stíhačky havarovaly v okolí Vizovic. Tři letci z bombardéru se zachránili padákem a dopadli na Vinohrádek a na Janovu horu. Rozhlas vysílal denně hlášení pohybu nepřátelských letadel. Letecké poplachy ochromovaly výrobu, rozvracely dopravu a posilovaly naději brzkou porážku Německa.

Rok 1944 vepsal však do naší historie také slavnou kapitolu partyzánského hnutí. Rozsah tohoto textu dovoluje uvést jenom základní fakta a několik vzpomínek účastníků, které charakterizují toto období.

„Partyzánské hnutí na Vizovsku je jen zlomkem partyzánské války, kterou na východní Moravě organizovala a vedla první československá partyzánská brigáda Jana Žižky z Trocnova. Po smrti prvního velitele Jána Ušiaka se stal velitelem brigády major Rudé armády Dajan Bajonovič Murzin. Ve Vizovských horách se vytvořilo více partyzánských skupin. Vedl je kapitán Rudé armády Petr Budko, jehož nejčastějším místem pobytu bylo Ublo (u Kajšů) a Jasenná (na faře). Jeho prostřednictvím se tyto skupiny staly součástí 1. čsl. partyzánské brigády. Do partyzánského hnutí byli zapojeni příslušníci dřívějších odbojových skupin na Vizovsku jako Obrana národa, Pro vlast a vojsko – komunistická organizace Kapitán. Tato odbojová organizace byla založena Karlem Musilem, úředníkem okresního soudu ve Zlíně. Jeho pobočníkem byl nadporučík čsl. armády v záloze František Michalík z Vizovic“.

Při bojových akcích proti německým a maďarským jednotkám v listopadu a v prosinci získali partyzáni zbraň a munici. První pomoc raněným poskytovali lékaři MUDr. Bohumil Brázdil a MUDr. František Lapeš.

Proti okupantům se organizovaly další skupiny ve Vizovicích, napojené například na organizaci Čapajev ve Zlíně. Existovalo také spojení vizovických skupin s odbojovými organizacemi na Bojkovicku.

V roce 1945 sílí činnost partyzánských oddílů. V noci 23. ledna 1945 unesli partyzáni z vizovické nemocnice raněného partyzána Gríšu, který byl zde ošetřován. Podle vzpomínek primáře nemocnice MUDr. Františka Lapeše se událo toto:

„Ve večerních hodinách 21. prosince 1944 přivezlo gestapo do vizovické nemocnice sovětského partyzána Gregorije Michailoviče Slepceva – krycím jménem Michala Gríšu – velitele 1. partyzánské roty Jana Žižky. Byl těžce raněn na pasekách v Jasenné. Ležel v bezvědomí, s průstřelem krčních obratlů, se střílnou ranou v zádech a obličejí a působil dojmem umírajícího. Takového mínění bylo i gestapo. Ponechalo raněného v ambulanci s cynickou poznámkou: „Nechte ho tady chcípnout.“

Po odchodu gestapa byl raněný ošetřen a brzy se probral z bezvědomí. Když gestapáci příštího dne přišli, byli překvapeni, že žije. Když šly od lékařů, že pacient potřebuje klid na lůžku, rozhodli, aby byl ponechán ve vizovické nemocnici. Personálu přítom řekli: „Ručíte za něho svými krky.“

Michal ležel v pokoji s ostatními nemocnými a pomalu se zotavoval. O svém osudu neměl iluzí. Věděl také, co by to znamenalo, kdyby se pokusil o útek. Gestapo přicházelo na kontrolu téměř denně.

Jednoho dne si vyžádal rozmluvu s lékařem mezi čtyřma očima. Ujistil ho, že se nepokusí o útek, poněvadž ví, co by gestapo udělalo s obsluhujícím personálem. Chtěl však vzkázat kamarádům do hor, aby ho zachránili únosem. Společné porady se účastnil MUDr. František Lapeš, vedoucí lékař nemocnice MUDr. Eduard Kotulán, MUDr. František Hub, Jar. Dostál, medik, Oldřich Agapit Bláha, člen zrušeného řádu a Jan Emilián Gajda, řádový ošetřovatel. Po poradě byl Oldřich Bláha poslán na Liptálské Paseky, aby navázal spojení s partyzánskou skupinou sovětského parašutisty majora Broňka, politického komisaře partyzánské brigády Jana Žižky z Trocnova, a aby ho seznámil se vzkazem Michala Gríši Slepceva.

První pokus o záchranu Gríši byl neúspěšný. Partyzáni narazili na Jagdkomando, došlo k přestřelce, v níž byli na obou stranách ranění. Partyzán Daňov z Liptálu byl zajat.

Dne 24. ledna 1945 asi v 9 hodin přišli k vedoucímu lékaři do nemocnice tři muži. Měli na sobě gumové kabáty, mluvili rusky a představili se jako partyzáni, spolubojovníci Michala. Chtěli jednat o jeho únosu. Ptali se na stav nemocného a žádali udání lhůty a okolností, za kterých by ho mohli unést. Dr. Lapešovi bylo mnoho detailů z chování přítomných podezřelých, a proto je důrazně odmítli. Na to se z „partyzánů“ vyklubali gestapáci provádějící zkoušku spolehlivosti. Dr. Lapeš byl vyzván, aby při výslechu Slepceva asistoval. Vyslychal jej jeden z gestapáků, který podle pozdějšího sdělení Gríši hovořil dobrou ruštinou. Při odchodu gestapáci Dr. Lapešovi vzkázali, aby o fingované návštěvě partyzánů ve vlastním zájmu nehovořil. Také mu oznámili, že partyzána co nejdříve odvezou.

Bylo jasné, že k záchraně Gríši mnoho času nezbývá. Proto byl Bláha opět poslán do hor. Jeho návrat byl očekáván se vzrušením. Přivezl konečně slib, že pokus o únos se uskuteční ještě týž večer kolem 19 hodiny.

Následovala krátká porada. Partyzán Michal byl rovněž informován. V sázce bylo všechno. Nejen životy zaměstnanců nemocnice, ale i životy jejich rodin.

Asi ve 20,30 hodin zastavuje před nemocnicí nákladní auto. Vyskakují ozbrojení muži – partyzáni. Rychle mizí v tmavých koutech domu proti nemocnici. Dva vstupují dovnitř. Vnikají na pokoj nemocného, kde čeká jejich soudruh Michal. Velitel výpravy odevzdává Bláhovi v kanceláři nemocnice potvrzení o převzetí Slepceva partyzánským oddílem

Jana Žižky z Trocnova a důrazně žádá, aby únos byl ohlášen po uplynutí 1 hodiny na místní četnickou stanici. Nenechává nikoho na pochybách, že zrádce bude zastižen. Výprava odjíždí.

Těžké chvíle čekají na osazenstvo nemocnice a Dr. Lapeše, který za Slepceva ručil. Gestapo vyšetřuje důkladně, podezřívá všechny. Stále tvrdí, že existuje spojení mezi nemocnicí a partyzány.

Příští den přijíždí gestapo opět a odváží s sebou do Zlína Dr. Kotulána a Dr. Huba. Proč? Co se stalo? Dr. Huba se večer vrací, Dr. Kotulán je odvezen do věznice v Uherském Hradišti. Nikdo neví, co se stalo. Teprve za dva dny posílá Dr. Kotulán z Uh. Hradiště moták se vzkazem: „Nic nepřiznat, gestapo nemá žádné důkazy o naší účasti na případu „Michal“. Mají jen zprávu od konfidenta gestapa, že některé z partyzánů na liptálských pasekách ošetřil doktor z Vizovic, kterého přivedl jiný muž na lyžích. Jde tedy o mne a o Bláhu. Ten musí zmizet.“

Bláha odchází ihned, a jak se ukázalo, právě včas. Jde do hor k oddílu Petra Buďka v prostoru Vsetín a stává se ošetřovatelem brigády Jana Žižky z Trocnova.

Riša Michal Slepceva se po svém osvobození stává nejprve zástupcem velitele partyzánské skupiny Ploština a po jeho smrti 13. 4. 1945 velitelem v tomto tak tragicky postiženém prostoru. To je jedna kapitola z kroniky boje valašského lidu proti okupantům, jedna slza z řeky bolesti nesoucí jméno protektorát Čechy a Morava.

Vizovicemi projížděly stále častěji kolony ustupujících Maďarů a Němců, množily se bojové akce partyzánů. Němci nařídili budovat na silnicích zátaras. Ve Vizovicích ubytované německé Jagdkomando se marně snažilo vyčistit kraj od partyzánů, neboť ti měli věrné pomocníky a spojence v našich pasekách. Byli to zejména: František Hába, František Hamšík, Josef Hlavenka, František Hrabina, Josef Jančík, František Jiránek, Josef Jurčák, Josef Lukašík, Jan Matějka, Jan Mrnušík, Josef Slováček, František Štách, František Vaculík, František Vajík, Jan Válek, František Žůrek.

Fašisté se krvavě a nelidsky mstí. 3. dubna 1945 povraždili rodinu mlynáře Juříčka z Leskovce, protože ve mlýně ukryli raněného partyzána a jeho spolubojovníky. 19. dubna zahynulo v plamenech Ploštiny 24 obětí nacistické krutosti. O týden později bylo vypáleno 9 usedlostí v Prlově a o život přišlo 21 občanů (16 mužů a 5 žen). Ani Vizovice nezůstaly ušetřeny těchto hrůz. Dne 23. dubna 1945 vypálili němci usedlost Františka Vajíka č. 644 a dva domky rodiny Vaculíkovy. Tomáše Vaculíka (29/12 1917), Josefa Vaculíka (15/5 1911) a Františka Vaculíka (11/9 1904) zastřelili.

Na tuto tragedii vzpomíná paní Julie Vaculíková:

„Říká se, že čas zahojí všechny rány. Já si myslím, že ty opravdu veliké a kruté vyhojit přece jen nedokáže. Pouze zmírní jejich palčivost.

Uběhlo už 25 let od toho hrozného okamžiku, ale já to všechno vidím před sebou, jako by se to stalo včera. V pondělí ráno k nám přišel švagr Gerža, aby mu manžel pomohl v lese se dřevem. Ten ale neměl nabroušenou sekyru, tak se zdržel doma skoro do poledne. Já mezi tím připravila oběd a poslala dcerku, ať zavolá tatínka k jídlu. Anežka se však hned vrátila a už ode dveří volala: „Maminko, jdou k nám vojáci!“ Šla jsem se podívat na verandu. Ale to už stálo pod oknem plno Němců a řvali na mne: „Ven, všichni ven!“

Vzala jsem tedy chlapce, nebylo mu ani pět let, za ruku a vyšla před stavení. Za námi vyšla z domku i moje sestra, která byla u nás na ná-

vštěvě. Stáli jsme před domem, obě děti jsme tiskly k sobě a čekali jsme s hrůzou, co se bude dít. Vojáci nejdříve vpadli do domku. Ozvalo se několik výstřelů a pak se vyvalil černý dým. Voják, který na nás mířil, se usklíbl: „Tady to smrdělo partyzárnou, na to je nejlepší oheň.“

Zoufale jsem se rozhlédla kolem sebe. Vtom jsem uviděla manžela. Šel, obklopený Němci, s rukama vztyčenými nad hlavou k silnici, kde stála německá vozidla. Vystoupil na jedno z nich a to bylo naposledy, co jsme ho, já a děti, viděly živého.

Pak se vojáci rozběhli domku, kde bydleli manželovi bratři. Bitím z nich donutili přiznání, že se stýkali s partyzány. Chtěli znát jejich jména a hlavně chtěli vědět, kde se ukrývají. Oba bratři však mlčeli.

Na chvíli jsem zadoufala, že alespoň jejich domek zůstane ušetřen, abych měla s dětmi kam jít. Ale i tato nepatrná naděje mne za chvíli zklamala. Z chléva se ozvaly výstřely a z domku se vyvalil sloup dýmu. Chytila jsem obě děti za ruce a chtěla jsem se rozběhnout pryč, co nejdál od té hrůzy. Okamžitě však jsem byla stržena zpět. Cloumali se mnou, strkali do dětí a důrazně mi naznačovali, že se nesmíme hnout z místa.

Potom se před mýma očima odehrálo další jednání tohoto strašného divadla. Němci, kteří odváděli oba švagry, se na chvíli zastavili. Toho využil synek jednoho z nich, rozběhl se za otcem a v zoufalé snaze ho zadržet, pověsil se mu za kabát. Němec reagoval rychle a po svém.



Cihelna Vizovice. Zleva pracovníci Radoň, Viktořík, Večerka a vydavatel František Jandík při jeho šedesátých narozeninách. Foto 1960.

Chytil chlapce v pase a pak jím vši silou mrštil o zem. Zavřela jsem oči. Když jsem je opět otevřela, leželi oba bratři na zemi a nad nimi stál obrovský Němec s pistolí v ruce. Třeslo pár výstřelů, na zemi zůstala dvě nehybná těla. Pak se pozornost Němců opět obrátila ke mně: „Vykopat jámu a zahrabat!“ poručil mi jeden z nich. Bála jsem se neuposlechnout, příliš dobře jsem věděla, co dovedou. Předstírala jsem, že nemohu najít lopatu. Němci mne však neustále sledovali.

Vtom se objevil jezdec na koni. Pisknutím svolal vojáky, zřejmě jim dával povel k odchodu. Ti se však ještě chtěli zmocnit drůbeže, která vyplašena, zmateně pobíhala po dvoře. Posloužila vojákům za snadný terč a lacinou kořist.

Konečně odjeli a my jsme osaměli. Děti se třáslly hrůzou a strachem a já jsem na chvíli zadoufala, že se mi to jenom zdá, že je to ošklivý sen, ze kterého musím procitnout.

„Maminko, pojďme domů,“ zatahal mne chlapec za ruku. Vzpamatovala jsem se. Bylo třeba žít. Postarat se o děti, dovědět se, co se stalo s mužem, domluvit se se sousedy. Vydali jsme se proto k Vajíkům.

A pak jsme našli otce. Ležel v trávě, už studený. Děti se mi vytrhly z rukou a vrhly se k němu. „Tatínku, vstaňte!“ volali však marně. Rozplakala jsem se. Předě mnou ležel můj zabitý muž, nad lesem stoupal dým z vypáleného domku. Já jsem nad tím stála a držela za ruce dvě prokřehlá a uplakaná děti. Stala jsem se vdovou a ztratila jsem domov. A to všechno několik málo dní před koncem války.

Teprve mnohem později mi řekl náš známý Karel Matějka: „Vpád Němců na paseky nebyl náhodný. Předcházela mu přestřelka v horách, při níž partyzáni přepadli předsunutou německou spojku. Zastřelili vojáka, ale protože se blížila kolona německých aut, nezbyl jim čas na zamaskování akce.“

Němcům pak již nedalo příliš velkou práci zabitého vojáka najít. Kravavá stopa je pak dovedla až k místu, kde ho partyzáni ukryli. Poznali i zbytky motorky. Rozrušení do nepřítelů hledali někoho, na kom by se mohli pomstít. Nejbližší byli pasekáři – Vajíkoví a Vaculíkoví.

V noci 1. května 1945 vyvedli esesáci z věznice okresního soudu ve Vizovicích několik vězňů, o jejichž osudu nikdo nic nevěděl. Jen výstřely v zámeckém parku naznačovaly něco zlověstného. Teprve po osvobození Vizovic objevili občané v zámeckém parku propadající se jámu, v níž bylo nalezeno několik mrtvol. Pětičlenná rodina Oškerova ze Všeminy, Jiří Turýn z Prlova a Jan Vičík ze Všeminy se tak staly jednou z posledních obětí nacistické zvěle...

Dne 3. května přepadli partyzáni, v jejichž řadách bylo hodně Vizovjanů, německou frontu u Újezda. Prudký boj způsobil v řadách Němců naprostý zmatek. Němci ztratili 69 padlých a rychle ustupovali, větší část přes Vizovice, menší část se uchýlila do lesů okolo Suchého vrchu a pak se soustředila na Chrámečném, kde byla v dalších dnech zlikvidována. Při rychlém ústupu neměli Němci čas uskutečnit plánovanou destrukce, a tak se Vizovice konečně dočkaly osvobození. Městský kronikář Jaroslav Zetěk o tom píše:

„Dne 3. května byla Slušovská ulice zatarasena německým vozařstvem. Byl to zvláštní den. Byl všední, přitom našim velkým svátkem. Jakýkoliv ruch skončil v poledních hodinách. Málokdo se již objevil na ulici. Asi o půl druhé zasvištěly první střely nad náměstím. Občas přejela po silnici vojenská vozidla a pobíhaly hloučky nervózních německých vojáků. Kolem 17 hodiny se ozval silný výbuch. To ustupující

Němci vyhodili část silničního mostu u radnice. Kolem školy na náměstí směrem do Slušovské ulice odcházelí krajně unavení, vyčerpaní, ranění němečtí vojáci. Sotva se vlekli. Někteří se opírali o kusy větví, jiné podpírali kamarádi. V horní části náměstí u hostince „Na špici“ byla připravena německá nákladní auta k odvozu ustupujících německých vojáků. Střelba z pušek a samopalů se přenesla na náměstí, jeden proud prchajících Němců mířil kolem školy do Slušovské ulice, druhý proud ustupoval kolem domů od radnice k Vinnému a k připraveným nákladním autům. Němci se kryli ve dveřích a v průjezdech domů a sovětští vojáci je vytačovali střelbou ze samopalů a ručními granáty. Nakonec Němci naskákali do nákladních automobilů a odjeli ke Vsetínu. Rudoarmějci pálili na odjíždějící auta ze samopalů, takže němci museli utrpět ztráty. Střelba na náměstí ustala a přenesla se do Slušovské ulice. Na náměstí nastal zvláštní klid. V tu chvíli se vraceli z Chrastěšovské ulice sovětští hrdinové, kteří pronásledovali Němce. Na náměstí se ozvalo radostné volání a vítání osvoboditelů Rudoarmějců i partyzánů, kteří večer obsadili náměstí.

Část sovětských vojsk jen Vizovicemi projela, část ve Vizovicích přenocovala. Protože se ozývala od Těchlov střelba, opustili mnozí občané své úkryty až 4. května ráno, když Vizovice slavily osvobození. Lidé na ulicích se objímali, všude bylo vidět usmívající se tváře. Nebylo však ještě dobojováno. Část Němců se zachytila v Hájku a jiná na Chrámečném. Partyzáni obě skupiny potřeli, ale platili ještě daň krve. 6 partyzánů a 16 rudoarmějců padlo v bojích okolo Vizovic. Partyzáni byli pochováni v zámeckém parku, sovětští vojáci na Palackého náměstí. Na katolickém hřbitově bylo pochováno 5 vojáků německé a maďarské národnosti. Na obecním hřbitově bylo pohřbeno 27 německých vojinů ve společném hrobě. Další němečtí vojáci byli pochováni v lesích okolo Vizovic.“

Při odchodu okupantů značně utrpěly komunikace. Most přes Bratřejůvku u radnice byl výbuchem poškozen, úplně byl zničen nový betonový most u Razova, jehož okolí bylo zaminováno. Trať ze Zlína do Vizovic byla přerušena v Želechovicích a v Zádveřicích vyhozením mostů. Železniční doprava se obnovila až koncem května. Čtrnáct dní byly Vizovice bez elektrického proudu, bylo nutno šetřit pohonnými látkami a potravinami.

Dne 17. června bylo nařízeno zlikvidovat všechny ozbrojené jednotky mimo rámec čsl. branné moci a Sboru národní bezpečnosti. Správy města Vizovice se ujímá revoluční národní výbor ustavený 5. května 1945, jehož předsedou byl zvolen Josef Hrabina, dělník. Všechny desítky odborů národního výboru se usilovně snaží odstranit poutě a vrátit život do normálních kolejí. Bylo nutno vyřídit problém odsunu Němců, bylo třeba zajistit a vyšetřit kolaboranty, členy Zeleného hákového kříže. Velkého úsilí si vyžádala oprava telefonního vedení, naléhavě bylo třeba pomoci občanům poškozeným válkou a vracejícím se politickým vězňům. Armáda naléhala na vybudování alespoň provizorního mostu na Razově.

Na ustavující schůzi MNV 7. června 1945, v němž měly všechny čtyři strany stejné zastoupení, byl zvolen předsedou MNV František Halíř (čsl. sociální demokracie), vedoucí odbojové skupiny Pro vlast. Náměstky byli zvoleni František Jiříček (čsl. strana lidová) a Jaroslav Polívka (národní socialisté) a Karel Ryšavý (KSČ). Národní výbor zpracoval návrh na konfiskaci a rozdělení německého majetku, zejména parcelaci pozemků velkostatku Boos – Waldeckova. Řeší se náhrada válečných škod, úprava mezd dělníků v zemědělství, obnovení výroby ve vizovické cihelně a řada dalších problémů.

Doba národní obrody

Podle dochovaného materiálu zapsal a redakci textu provedl v roce 2009 kronikář města mgr. Jiří Ludvíček. Dřívější zvyklost používání adjektiva vizovský, místo vizovický byla při přepisu respektována.

„Ve Vizovicích byl československý stát 29. října 1918. Všichni dobří vlastenci jásalí, mnozí se radostí objímali a líbali. Hned odpoledne strženi byli na všech budovách a úřadovných rakoušití orlí a kdo měl český prapor, tož jej vyvěsil. Odpoledne byly všechny obchody zavřeny a po slavnostní schůzi lidu byl uspořádán nadšeně zpívající pochodňo-vý průvod.“ (zápis v kronice města Vizovice z roku 1918)

Nadšení brzy vystřídaly vážné starosti, neboť země byla válkou vydrancovaná, všude nedostatek, drahota a v mnohých rodinách smutek nad padlými a nezvěstnými. Na paměť obětí světové války byla zasažena ve vestibulu školy na náměstí mramorová deska u příležitosti návštěvy prvního presidenta ČSR Dr. T. G. Masaryka ve Vizovicích 24. června 1928.

Jinak se politický život rozvíjel do nebývalé aktivity. Při obecních volbách v roce 1919 volilo podle nového volebního řádu 1 346 voličů z 1 510 oprávněných. Za Rakouska při téměř počtu obyvatelů volilo jen něco málo přes 600 voličů. Zvoleni byli 3 sociální demokrati, 4 národní demokrati, 4 živnostníci, 6 agrárníků a 13 lidovců. Starostou byl zvolen

Josef Kaláb, stavební rada při státní regulaci ve Vizovicích. Při obecních volbách v roce 1923 kandidovala navíc ještě strana pokroková a starostou byl zvolen Jan Hába, majitel pánice ve Vizovicích č. 290. Po jeho rezignaci v roce 1929 zvolilo městské zastupitelstvo starostou P. Antonína Vysloužila, faráře ve Vizovicích.

V roce 1927 se zúčastnilo voleb osm politických stran a skupin, mezi nimi i strana židovská. Starostou se stal ředitel obecné školy Meša Bakala.

Po obecních volbách v roce 1931 byl zvolen starostou města JUDr. Albert Bervid, advokát, který setrval v této funkci až do roku 1945. V roce 1931 kandidovala v obecních volbách též KSČ. Kandidátka se soudruhem Max. Formáčkem, Antonínem Machem a J. Bačou získala ve volbách 38 hlasů. Protože to nestačilo na získání mandátu, nebyla KSČ až do roku 1945 zastoupena v městském zastupitelstvu. Ve volbách do poslanecké sněmovny v roce 1925 bylo odevzdáno pro KSČ 44 hlasů, v roce 1929 52 hlasů, v roce 1935 23 hlasů.

Jeň zvolna se zlepšovala hospodářská situace. Ještě v roce 1922 trvala drahota, a jak uvádí obecní kronika „slušná kravka stála pořad 7 000 - 10 000 Kč.“ O deset let později bylo možno koupit



Pan farář P. Stanislav Dubina při pohřbu na místním hřbitově. Foto 1966.

krávy za 500 Kč. Také obecní hospodářství zatěžoval schodek, který činil více než 50% obecního rozpočtu. K úhradě tohoto schodku se vybíraly přírázky k daním a různé dávky. Zbytek byl uhrazován příspěvkem zemského výboru. Obecní rozpočet činil zhruba 300 000 – 400 000 Kč včetně rozpočtu místní školní rady, který obnášel ročně kolem 70 000 Kč. Je pochopitelné, že byl skrovný i rozsah prací na zvelebení obce. V roce 1924 přispěla obec na zakoupení motorové stříkačky pro hasičský sbor a byl zřízen obecní hřbitov. V následujícím roce město zakoupilo a opravilo budovu staré pošty nákladem 105 000 Kč. Na podzim roku 1925 bylo započato se zaváděním elektrického proudu. V roce 1926 dokončila středomoravská elektrárna stavbu vedení vysokého napětí, náklad 625 000 Kč byl hrazen půjčkou 300 000 Kč u firmy Baťa a půjčkou u městské spořitelny ve Vizovicích. Město Vizovice vybudovalo pouliční síť v délce 10,5 km nákladem 460 000 Kč. Na ulicích Vizovic se dne 1. dubna 1926 poprvé rozsvítilo 53 těles veřejného osvětlení.

V roce 1925 byla dokončena regulace vizovské Dřevnice a potoků do ní tekoucích, na níž se pracovalo od roku 1912.

V témže roce byla ukončena pozemková reforma ve Vizovicích. 103 drobným zemědělcům bylo z pozemku velkostatku přiděleno celkem 28 ha a 97 arů půdy.

Krutá zima v roce 1929 způsobila katastrofální úbytek ovocného stromoví, zejména švestek. Ve Vizovicích se dříve pole podobala jediné velké zahradě. Nyní musely být tisíce stromů vykáceny, protože pomrzly.

V roce 1930 se dokončila stavba silnice Vizovice – Chrástěšov a pokračovalo se ve stavbě silnice Vizovice – Slopné celkovým nákladem 396 000 Kč.

To už se ohlašovala hospodářská krize a její důsledek – nezaměstnanost. K jejímu zmírnění měla přispět půjčka práce. Také Vizovice požádaly v roce 1932 o přiděl 15 000 Kč z této půjčky, aby mohly být provedeny úpravy kanalizace, cest, chodníků. Přesto vzrůstá nezaměstnanost, takže dochází v roce 1932 k ustavení spolku pro podporu nezaměstnaných. Tento spolek se měl starat o finanční prostředky na různé práce pro nezaměstnané dělníky. Situaci mělo zlepšit zřízení „Sociálního fondu“, do něhož odváděly příspěvek všechny organizace z příspěvků ke vstupenkám do kina, do divadla, na taneční zábavy, ale také z platů veřejných činitelů a mezd. Ve prospěch nezaměstnaných sehrály tělocvičné jednoty Sokol, Orel, DTJ (dělnická tělovýchovná jednotka) divadelní představení. V lékárně se nezaměstnaným vydávaly léky za režijní cenu, léčení v nemocnici bylo bezplatné. V nemocnici chodilo na stravu denně zprvu 10 až 15 nezaměstnaných, později i 25 nezaměstnaných. To vše nemohlo nahradit práci, která je nejlepším zabezpečením životní jistoty. V následujících letech se nezaměstnanost ještě zhoršovala. Jen část nezaměstnaných našla práci při vyvážení štěrku z potoka Lutoninky na úpravu nábrežní mezi ulicemi Slušovskou a Chrástěšovskou. Ostatní nezaměstnaní živilo při podporách, které činily u svobodných 10 Kč, u ženatých 20 Kč týdně ve formě poukazek.

V roce 1936 zaznamenal městský kronikář Gustav Imrýšek: „Nezaměstnanost trvá déle, i když se poněkud zmírnila. Na péči o nezaměstnané vyžádala si naše obec od zemského úřadu příspěvek ve výši 24 500 Kč. Nezaměstnaným jsou dále vydávány státní stravovací lístky. Tak na dobu asi jednoho měsíce od 6. ledna do 9. února bylo přiděleno 255 stravovacích lístků, jež byly přiděleny 67 nezaměstnaným.

Kromě toho byly nezaměstnaným přidělovány po obdobích kroupy, žitná káva, tuk, mouka a cukr.“

Ještě v roce 1937 bylo ve Vizovicích podle hlášení městského úřadu 55 nezaměstnaných dělníků.

Roku 1935 došlo ke zřízení nového politického okresu zlínského, který tvořily soudní okres vizovský a zlínský odtržené od politického okresu holešovského. V témže roce byla dokončena část silnice Vizovice – Slopné a pokračovalo se ve stavbě dráhy z Vizovic do Jaseně, zahájené již v roce 1934. Tuto dráhu budovala svým nákladem firma Baťa. Pracovní síly se získávaly z řad mladých mužů, kteří se hlásili o práci v závodě firmy Baťa a kteří museli nejdříve pracovat po určitou dobu na stavbě této trati. Pracovní podmínky byly těžké a výdělky špatné. V táboře u Lutoniny byli dělníci z celé Moravy a z Čech a mezi nimi i lidé studovaní, kteří doufali, že se takto dostanou k firmě Baťa. Dokončení trati zabránila okupace a zřízení Slovenského státu. Tehdy ztratila projektovaná dráha Vizovice – Horní Lideč svůj význam.

Nástup fašismu v mezinárodní politice vedl i u nás ke vzniku tak zvané strany Národního sjednocení. Manifestace této strany 22. 8. 1936 ve Vizovicích na náměstí za účasti příslušníků strany ze Zlína se minula úspěchem. Občané Vizovic s nelibostí sledovali jejich oddíly oblečené do šedých košil a zdravící zdviženou pravicí po způsobu německých fašistů. Strana národního sjednocení zůstala ve Vizovicích nevýznamnou politickou skupinou skrovného počtu členů, která měla v roce 1938 v obecním zastupitelstvu dva členy.

V roce 1937 ztroskotaly pokusy městské rady o zřízení městského vodovodu a urnového háje ve Vizovicích.

14. září 1937 zemřel v Lánech prezident Osvoboditel T. G. Masaryk, který byl v letech 1907 a 1911 poslancem říšské rady i za Vizovice. Městská rada vydala smuteční oznámení, na Wilsonově náměstí byl zbudován smuteční katafalk a pohřbu TGM se zúčastnila i deputace vyslaná městskou radou.

Tragický rok 1938 byl poznamenán nejen X. všesokolským sletem a květnovou mobilizací, ale též obsazením pohraničí, a proto již smutnou oslavou 20. výročí vzniku republiky. Květnová mobilizace na chvíli oddálila nebezpečí vpádu hitlerovských jednotek na naše území a posílila národní sebevědomí. Odhodlání bránit republiku prokázal před celým světem i X. všesokolský slet v Praze, jehož se zúčastnilo i 72 cvičenců z Vizovic. Mobilizace vyhlášená 23. září nemohla zabránit mnichovskému diktátu. Vizovicemi projížděly transporty našeho vojska. Náměstí bylo zaplaveno vojskem, vojenskými vozy i děly. Vojáci byli ubytováni po domech, armádní generál Bílý na zámku. Do Vizovic přicházeli i uprchlíci z pohraničí. Na berním úřadě ve Vizovicích vzrostl počet úředníků ze 6 na 13, na poště z 5 na 11. S přílivem obyvatelstva z pohraničí nastal nedostatek bytů. V této souvislosti stojí za povšimnutí výstavba rodinných domků za první republiky. Sčítání provedené ve Vizovicích v roce 1921 uvádí 545 domů a 636 bytů pro 3 039 obyvatel. V roce 1946 vzrostl počet domů na 738 a počet bytů na 850 pro 3 458 obyvatel, připadalo tedy v roce 1921 na jeden byt průměrně 4,8 obyvatel, v roce 1946 čtyři obyvatelé. Protože se za okupace prakticky nestavělo, možno říci, že bylo ve Vizovicích postaveno za 20 let trvání první republiky více než 200 rodinných domků.

Rozvoj města Vizovice po osvobození

Tato práce byla obsažena ve strojopisné kopii vydané roku 1970 k výročí „Vizovice 400 let městem“. Roku 2009 ji do této podoby redigoval a přepsal kronikář města Vizovice Mgr. Jiří Ludvíček. V textu je v některých případech ctěno autorovo používání adjektiva „vizovský“, místo pravopisného úzu „vizovický“.

Smutná byla bilance obětí 2. světové války ve Vizovicích. Vězněno bylo 63 občanů, na práci v Německu nasazeno 21 osob, zemřelo nebo padlo 37 občanů. Za války byly zničeny 2 domy, poškozeno 14 domů. Celková výše válečných škod byla odhadnuta na 13 400 000 Kč. Podle dekretu o odsunu Němců bylo z našeho města vystěhováno 10 osob.

Po volbách 26. května 1946 se stal předsedou MNV učitel František Jiříček, člen strany lidové, která získala ve Vizovicích 694. hlasů. Prvním náměstkem byl Josef Divílek (nár. soc.), druhým náměstkem Josef Hrabina (čsl. soc. dem). MNV pracoval v dobré shodě na programu budování a zvelebení města. Profesor Liebscher z Brna vypracoval regulační plán Vizovic řešící perspektivně důležité otázky výstavby města. Hned v březnu 1946 bylo započato s úpravou ulice Slušovské, dále pak s rozšířením elektrické sítě na pasekách a na podzim bylo přikročeno k výkopu příjezdní cesty z Krňovské ulice ke stavbě nové školy. Brigádnickou pomocí občanů byl zámecký park uveden do pořádku a zpřístupněn veřejnosti. Podle dekretu presidenta republiky byla provedena parcelace půdy zkonfiskovaného velkostatku Boos - Waldekova.

Dne 28. října 1946 byla slavnostně odhalena pamětní deska členům TJ Sokol, umučeným nacisty pro odbojovou činnost na budově sokolovny. Týž den byl slavnostně vyhlášen dvouletý hospodářský plán naší republiky, který se výrazně projevil i v rozvoji Vizovic. Hned v příštím roce vykopaly pracovní brigády rýhy pro telefonní kabely, pokračovalo se v úpravě Slušovské ulice, hloubily se základy nové školy a pošty, brněnská firma vypracovala projekt městského vodovodu i kanalizace. Koncem roku

1947 byla povolena stavba městského vodovodu. Bakteriologické a chemické vyšetření studní ve Vizovicích ukázalo, že jen ve dvou studních byla nezávadná voda.

Podle návrhu předního znalce heraldiky ing. arch. L. Štorma z Prahy byla pořízena městská standarta a upraven městský znak odvozený od znaku pánů z Kunštátu. Poprvé se objevila městská standarta na slavnosti kladení základního kamene nové školní budovy dne 1. června 1947. Katastrofální sucho zavinilo neúrodu, která si vynutila mimořádná opatření k zabezpečení plynulého zásobování. Hrozící nedostatek mouky byl odstraněn dovozem obilí ze Sovětského svazu. Dávky některých potravin musely být sníženy. V obchodech nebylo dostatek textilu ani obuvi. Jen pozvolna se naše hospodářství zotavovalo z válečné deprese.

V roce 1948 byla obnovena práce na železniční trati Vizovice - Horní Lideč. Na této stavbě mládeže pracovali také brigádníci z Polska, Jugoslávie, Švýcarska i z Francie.

Dne 25. února 1948 byl ustaven ve Vizovicích místní akční výbor NF, který převzal dočasně funkci rozpuštěného MNV. Nově sestavený národní výbor, který zahájil svou činnost 7. března, zvolil předsedou Antonína Matyáše, ředitele školy, člena KSČ. Předsedou akčního výboru se stal Alois Frank, strojník, člen KSČ. Pokračovalo se v úpravě města a v bývalé panské stodole v Klášterní ulici zahájil výrobu drátěnek na umývací nádobí podnik přeložený do Vizovic z pohraničí. U Razova, na silnici k Zádveřicím, byl zbudován nový most na místě mostu zničeného Němci na konci války.

Národní kulturní komise převzala do státní správy vizovský zámek, Československé státní dráhy převzaly správu dráhy Otrokovice - Zlín - Vizovice.

Při volbách 30. května 1948 bylo pro jednotnou kandidátku odevzdáno 1 237 hlasů, tak zvaných bílých lístků bylo 752 a neplatných hlasů



Firma Jelínek Razov. Erena, automobil řidiče Bedřicha Hajta, používaná na rozvoz výrobků. Foto z roku 1946.



Budova pálenice R.Singera naproti dnešnímu Sklípku na Štěpské ulici. Druhý zleva pan Singer. Foto z roku 1947.

bylo 136. Na oslavě 28. října v sokolovně účinkoval soubor Svazu mládeže a Valašský krúžek z Vizovic.

Rok 1949 přinesl další významné změny v tvářnosti Vizovic. Jak zaznamenává městská kronika:

“Nikdy doposud neprošly Vizovice tak rušným obdobím úprav v obci, jak je tomu nyní. Je to velká zásluha MNV, předsedy Antonína Matyáše a jeho velmi dobrých spolupracovníků: Josefa Divíla, Josefa Hrabiny, Antonína Tvrdeho i dalších členů rady a pléna MNV. Vzrůstá úloha a vliv městského výboru KSČ, jehož předsedou je Jaroslav Zetěk, učitel.”

Zavedení krajského zřízení si vynutilo změny v organizaci státní správy. Z Vizovic do Gottwaldova byly přeloženy okresní krajský soud, berní úřad, důchodkový úřad, okresní péče o mládež. Budova bývalého berního úřadu byla značným nákladem upravena pro MNV, od 1. ledna 1949 bylo zřízeno ve Vizovicích ředitelství státních lesů v budově v předzámcí. Na vrátnici byla zřízena závodní kuchyně a jídelna pro zaměstnance pálenic, obchodů a škol. Zrušeny byly dvě pily: „Zavrtálkova“ v Říčanské ulici a „panská pila“ na silnici k Zádveřicím. Po likvidaci oddělení pro epileptiky byla upravena zdejší nemocnice a zřízeno oddělení pro léčbu tuberkulózy. Primářem nemocnice se stal MUDr. František Lapeš.

Vizovice měly sirsaté lázně Mojžišovy, Dudíkovy a Pravdovy, kterým však byl rozhodnutím KNV odňat charakter lázní léčivých a změněn na lázně očištné.

Postupující socializace průmyslu se přenáší i na živnosti, a tak již 1. 12. 1949 se konala ustavující schůze představenstva komunálních podniků města Vizovic, jehož předsedou byl Alois Žůrek, Vizovice č. 704. Na vý-

věsních štítech se objevují nová označení: TEP, MASNA, PRAMEN, NARPA, JAS, SKLO a PORCELÁN.

Státní traktorová stanice, zřízená v panském dvoře, pomáhá vydatně mechanizaci zemědělství. Expozice Vizovic na výstavě „Valašsko v práci“ na Vsetíně měla u návštěvníků velký úspěch. Provoz nové pošty byl zahájen 18. 12. 1949. Dobrá úroda umožnila uvolnit v říjnu prodej mouky, obilí, chleba, pečiva a brambor. Kromě textilu na odběrní poukázky byly dány do prodeje i volné textilie, ovšem za nepoměrně vyšší ceny. (Látka na dámský kostým za 30 000 Kč). K oslavě narozenin J. V. Stalina kromě podpisových archů se vyhlašovaly i závazky. Členové JSČ ve Vizovicích splnili za velké nepohody a plískanice 17. prosince svůj závazek a zbourali dům číslo 366 před kostelem. V tomto domě byla první vizovická škola.

V roce 1950 vzrostl počet domovních čísel ve Vizovicích na 791. Zrušený klášter sester sv. Kříže byl přeměněn na dětský domov pro sirotky a opuštěné děti. Našla tu místo i mateřská škola.

První civilní sňatek se konal v zámku 21. 1. 1950. Rozruch ve veřejnosti způsobilo přelčení s příslušníky protistátní skupiny „Světлана“ v Uherském Hradišti a zatčení členů ilegální organizace „Jan Masaryk“.

Místní organizace KSČ ve Vizovicích má již 439 členů a provádí soustavná školení členstva Roku stranického školení. Přesvědčovací akce mezi zemědělci, které se zúčastnili dělníci n. p. Svit Gottwaldov (národního podniku), ztroskotala na tuhém odporu rolníků proti vstupu do JZD.

Stavba dráhy Vizovice – Horní Lideč byla zastavena a těžké stroje převezeny do Ostravy k budování průmyslu.

Panorama Vizovic dostalo nový vzhled. Nad městem vyrostla budova nové měšťanské školy, která byla slavnostně otevřena 10. září 1950.

Po roce 1951 se vzdal funkce předsedy MNV ředitel školy Antonín Matyáš. Na jeho místo nastoupil Joachim Raclavský, dělník. Předsedou akčního výboru NF (Národní fronty) byl Arnošt Černý, poštovní úředník. Rozšíření silničního mostu přes Bratřejůvku u bývalé radnice a vybudování opěrné zdi na Wilsonově náměstí přispělo ke zvýšení bezpečnosti dopravy. Před kostelem, evangelickou a katolickou farou byla zřízena zídka a schodiště ke kostelu. Brigády občanů pomohly při výkopu základů pro tělocvičnu u nové školy. Po úpravě sálu v hotelu Lidový dům bylo sem přemístěno kino ze sokolovny.

Dne 24. dubna 1951 bylo zahájeno ve vizovické sokolovně soudní přelčení před státním soudem s několika vizovickými občany, kteří byli členy protistátní skupiny, nebo s ní spolupracovali. Proces vzbudil značný zájem a rozruch mezi občany.

Dík soustavnému přesvědčování, které vedla místní organizace KSČ spolu s MNV, se podařilo v prosinci 1951 vytvořit přípravný výbor JZD, který byl v příštím roce rozšířen a doplněn novými členy. Socializace zemědělství si vynucovala soustředěné úsilí MNV, takže budovatelský ruch opadl. Městský vodovod byl rozšířen až k sokolovně, pokračovalo se ve stavbě tělocvičny.

V roce 1953 se stal předsedou MNV Ladislav Košar, úředník. Protože vydatnost pramenů městského vodovodu poklesla na 4,8 l za vteřinu, objevila se potřeba zachytit nové prameny před dalším rozšiřováním vodovodní sítě. Také nedostatek elektrického proudu si vynucoval vypínání elektřiny, což působilo značné potíže v domácnostech i v našich závodech.

Zrušení potravinových lístků a měnová reforma v roce 1953 vyvolaly ve Vizovicích značný rozruch. Za zmínku stojí, že jen ve Vizovicích bylo do měnové reformy asi 10 milionů oběživa. V době výměny peněz byly

všechny ceny přepočteny v poměru 1:50, takže rohlík byl za 20Kč, jízda do Zlína vlakem činilo 130Kč a autobusem 240Kč. Ihned po ukončení měnové reformy byly zmíněné ceny upraveny na 0,30Kč za rohlík, 2,20Kč za jízdu vlakem a 4,80Kč za jízdu autobusem. V srpnu došlo k výraznému snížení cen některých potravin.

3. října byla slavnostně otevřena nová tělocvična, která svou prostorostí a vybavením poskytuje velmi dobré podmínky pro školní i mimoškolní tělesnou výchovu. V dalších letech byly v tělocvičně soustředěny reprezentantů ČSR v zápase judo a celostátní přebory DSO Sokol ve sportovní gymnastice, kde zvítězilo družstvo dorostenců z Vizovic: Bohumil Matuš, Milan Prčík, Jindřich Rokyta a Karel Chudárek, který obsadil 1. místo v soutěži jednotlivců.

Rok 1954 je pro Vizovice význačný zřízením jedenáctileté střední školy, která poskytovala úplné středoškolské vzdělání ukončené maturitou.

Volby poslanců KNV, ONV a MNV se uskutečnily za velké účasti voličů v neděli 16. května 1954 podle nového uspořádání. Jen ve čtyřech volebních obvodech nebyli zvoleni navržení kandidáti a musely být provedeny doplňovací volby. Předsedou byl zvolen opět Ladislav Košar.

V následujícím roce 1955 došlo v důsledku centralizace úřadů do okresních měst ke zrušení pobočky okresního soudu ve Vizovicích. Ve Vizovicích tedy zůstalo státní notářství, které vedl notář Josef Dufek, poštovní a telegrafní úřad, poštmistr Josef Vermousek, správa hrazení bystřin, vedoucí F. Julina, farní úřad římskokatolický, farář Ignác Bezděk, farní úřad církve evangelické, farář Václav Matoulek, stanice dráhy, náčelník J. Ullmann, kancelář družstevních jednot, stanice SNB a úřad MNV.

Občané Vizovic provedli ranní úklid města, na náměstí a u nové školy byly postaveny stožáry na vlajky, opraveno předzámčí, dokončena úprava Palackého náměstí, takže k oslavám 10. výročí osvobození dostaly Vizovice opravdu pěkný vzhled. Na slavnosti bylo dolní náměstí, které se dosud nazývalo Wilsonovo, přejmenováno na náměstí Rudé armády.

Ke zlepšení bytové situace přispělo zahájení výstavby činžáku o 12 bytových jednotkách i výstavba rodinných domků. Velkou pomocí zaměstnaným matkám s malými dětmi bylo otevření jeslí pro 15 dětí. Občané obětavě pomáhali při senoseči, sklizni obilí i okopanin místnímu JZD. Dobrých výsledků dosáhl školní statek zemědělské školy spravovaný ředitelem Václavem Prášilem. Mezinárodní dění v roce 1956 doléhalo i na poměry ve Vizovicích. Kritika kultu osobnosti setkala se u většiny občanů se souhlasem, kontrarevoluce v Maďarsku mnohé občany zmátla. V podnicích, úřadech i ve škole byly konány schůze, na nichž byla situace vysvětlována členy a aktivisty OV KSČ. Klid a pořádek nebyly nikde narušeny.

V květnu 1956 byly na jedenáctileté střední škole první maturitní zkoušky. V prosinci t.r. došlo k šestému snížení maloobchodních cen. Zásobování potravinami bylo plynulé, došlo však k poruchám v zásobování města pitnou vodou, neboť vydatnost pramenů vodovodu poklesla na 1,5l za vteřinu. Jak uvádí městská kronika, bylo v roce 1956 ve Vizovicích již 6 televizorů.

Po volbách 19. května byl dosavadní předseda MNV Ladislav Košar vystřídán nově zvoleným předsedou Rostislavem Hábou. MNV převzal pod svou správu provoz zdejšího kina a od Sokola budovu hotelu Lidový dům. V údolí pod Hájem za novou školou se začalo v září s budováním



Vizovice, 1900, bez udání vydavatele, ze soukromé sbírky zapůjčil Jiří Madzia.

sportovního stadionu, jehož náklad byl rozpočten na 1,5 milionu Kč. Zásobování obyvatelstva bylo podrobeno zatěžkávacími zkouškami při nákupacích horečkách v květnu a listopadu. Zrušena byla prodejna Pramene – dřívější Zádruha – v hotelu Lidový dům, protože neměla vhodné skladiště a prodejní místnost byla malá. Přísná opatření postihla Vizovice, když se na Těchlovách vyskytla slintavka a kulhavka. Byly prodlouženy pololetní prázdniny o týden, vyhlášen zákaz všech schůzí, divadel, návštěvy kina, kostela. Hlídky na obvodu města kontrolovaly dodržování zákazu jízdy dobyt看em přes Vizovice. Na kulturách brambor se objevila mandelinka bramborová, ale včasným poprášením insekticidy byl tento u nás dosud neznámý druh škůdce zničen. V březnu 1958 proběhl ve školství i v úřadech prověrky.

4. března vznikl na půdě nové školy požár, který byl včasným zásahem občanů uhašen.

Ke zlepšení vzhledu města přispěla úprava prostranství před nádražím, kde bývaly za deštivého počasí velké louže a plno bláta. Upravena byla Nová ulice a bývalé jatky přebudovány na čtyři byty. V posledním týdnu června byla zřízena v prodejně Pramenu samoobsluha jako nová forma prodeje zboží, která urychluje a usnadňuje nákup.

Značný rozruch způsobilo vypuštění prvních sovětských družic, jejichž let sledovaly na noční obloze miliony lidí v celém světě.

Potravinářské slavnosti v červenci 1958 ukázaly na výstavě výrobky potravinářského průmyslu a byly přehlídkou národopisných souborů potravinářských závodů. Byl mezi nimi i Valašský krůžek lihovarů ve Vizovicích. Program uváděl známý rozhlasový konferenciér Jiří Štuchal.

V září projeli Vizovicemi účastníci Šestidenní motocyklové soutěže a byli srdečně pozdravováni zejména mládeží. Jako každoročně byla v listopadu slavnostně uvítána na náměstí štafeta čl. sovětského přátelství směřující z Gottwaldova na Vsetín a doprovázena přes Vizovice též skupinou běžců v cvičebních úborech. Byli to studenti 11. třídy zdejší JŠŠ (jedenáctileté střední školy), kteří tak přispěli k manifestaci družby mezi národy. SSSR a ČSR.

V roce 1959 měly Vizovice 3 921 obyvatel. Od 1. října bylo ve Vizovicích zrušeno notářství a pobočka lidového soudu. Jejich agenda byla přenesena na příslušné úřady v Gottwaldově. Vizovická pošta má v tomto roce 180 telefonních účastníků místních a 51 účastníků z okolních obcí. Pošta vede v evidenci též radiopřijímače a televizory. Podle statistiky poštovního úřadu je ve Vizovicích v roce 1959 přihlášeno 980 radiopřijímačů, v okolních obcích 799 radiopřijímačů. Televizorů je ve Vizovicích přihlášeno 54, v okolních obcích 66.

Správa města byla vedená MNV, který byl zvolen ve volbách roku 1957. Obecní rozpočet na rok 1959 byl stanoven obnosem 1 200 000 Kč. Také v tomto roce bylo věnováno hodně úsilí úpravám města. S příkladnou obětavostí si vedli občané Lázeňské ulice, kteří zdarma provedli výkop vodovodního příkopu v délce 300 m a položili i potrubí.

Přes zimu a na jaře byl vyčištěn rybník v zámeckém parku. Práce byly prováděny s velkou opatrností, neboť byly obavy, že tam nacistické vojsko naházelo před útekem z Vizovic munice. Proto byl vypuštěn rybník prohledán nejdříve vojenskými pyrotechniky. Rybník byl bez nehody vyčištěn, neboť v bahně rybníka nebyla nalezena žádná munice.

Nová ulice byla v roce 1959 rozšířena, po její pravé straně vybudovány betonové opěrné zdi v délce 278 metrů, v horní části ulice byl povrch vozovky odkopem snížen a pak byla celá ulice vydlážděna a uvalcována nákladem 186 000 Kč.

Bývalá pálenice za Říčanskou ulicí byla přebudována na dřevařský závod, což si vyžádalo nákladu ve výši 1 000 000 Kč. Na dolním náměstí byl opraven hotel Lidový dům nákladem 200 000 Kč, sál kina uvnitř budovy si vyžádal oprav v ceně 20 000 Kč.

Na „Manství“ při toku Lutoninky byly zahájeny práce na přečerpávací stanici s cisternami a zavedeno vodovodní potrubí z přečerpávací stanice do vodojemu nad Krňovskou ulicí. V srpnu byla ve městě zřizována síť pro rozhlas po drátě. Na budově staré školy byla opravena fasáda a vyměněna krytina střechy. V údolí směrem ke Chrástěšovu bylo po celý rok budováno skladiště léčiv „Medika“.

V roce 1960 byla uvedena do provozu přečerpávací stanice vodovodu na Manství, bylo odpomoženo zhoršující se situaci v zásobování vodou. Upravena byla Nábřežní ulice, na náměstí Rudé armády byly upraveny květinové záhony navážkou hlíny a také prostranství u sokolovny bylo upraveno.

V tomto roce byly změněny názvy některých ulic. Místo názvu „Baslovec“ zaveden název ulice „Jaroslava Haly“ k uctění památky zdejšího rodáka, který jako letec padl ve 2. světové válce v boji za osvobození své vlasti. Místo názvu „Amerika“ zaveden název „Dělnická ulice“, místo starého názvu „Habeš“, zaveden název „Tyršova ulice“, místo názvu „Klášteřní ulice“ zaveden název „Gottwaldovská ulice“, ulice nazývaná „Garažijka“ byla pojmenována „Partyzánskou ulicí“. Nově byly pojmenovány některé ulice. Na příklad ulice k nové škole nazvána „ulicí Pionýrů“, ulice za novou školou nazvána „ulicí Komenského“, ulice k Janově hoře dostala název „ulice 3. května“, ulice spojující Slušovskou ulici s ulicí Chrástěšovskou, kde se říkalo „za vodou“, nazvaná „Nábřežní ulicí“. K Těchlovám vede „ulice Těchlovská“, nové sídliště u sokolovny nese název „čtvrť Julia Fučíka“.

V tomto roce bylo zastaveno další pohřbívání na evangelickém hřbitově, neboť je v bezprostřední blízkosti obytných domů. Ve čtvrti Julia Fučíka byla zahájena stavba dalšího činžáku. Na náměstí Palackého byla zbourána stará, zhroutilím hrozící zeď u zámeckého parku.

Dne 12. června 1960 konaly se volby do národních výborů místních, okresních, krajských, i do Národního shromáždění. Předsedou byl zvolen Oldřich Heš, místopředsedou Rostislav Fojtík, městským tajemníkem Rostislav Hába.

Podle nového uspořádání ČSSR byl zrušen dosavadní krajský výbor v Gottwaldově a Vizovice se octly v okrajové části Jihomoravského kraje se sídlem v Brně.

Rok 1961 byl ve znamení oslav sedmistého výročí trvání našeho města. Podle sčítání lidu, které bylo provedeno 1. 3. na celém území republiky, mají Vizovice 3 764 obyvatel, z toho je 1 849 mužů a 1 915 žen. Rodinných domků je 624, zemědělských usedlostí 107, činžovních domů je 41 a 19 chalup je neobydleno. Bytů zde napočítáno celkem 1 035, z toho je 29 bytů bez kuchyně, 423 bytů o jednom pokoji, 355 bytů o třech pokojích, 44 bytů o čtyřech pokojích, 9 bytů o pěti a více pokojích. Celková plocha obývaných místností je 34 266 m².

V září 1961 odstoupil dosavadní předseda MNV Oldřich Heš a na jeho místo nastoupil Miroslav Zatloukal, úředník státních lesů ve Vi-

zovicích. MNV i rada MNV zůstaly beze změny. Začátkem roku byla vyrovnaná silnice za Chrastěšovskou ulicí u evangelického hřbitova. Také byla rozšířena vozovka na jižní straně Palackého náměstí. Začátkem roku byl přestěhován úřad místního národního výboru do budovy bývalé městské spořitelny č. 650, kde byl doposud úřad čsl. státních lesů a tento přesídlil do budovy č. 367 v Gottwaldovské ulici, kde byl doposud úřad MNV. Na náměstí byla zrušena městská váha, protože překážela celkové úpravě náměstí. Koncem září byly zahájeny práce na stavbě televizní zesilovací stanice na Janově hoře, na jejíž vybudování přispěli majitelé televizorů jak penězi, tak brigádnickou prací. V Chrastěšovské ulici u Michálkového byla zahájena stavba nového železobetonového mostu. Proto byla doprava ve směru Vizovice – Vsetín vedena Nábřežní ulicí.

Oslavy sedmistého výročí byly zahájeny 22. 4. 1961 koncertem Filharmonie pracujících, v jehož pořadu byly předvedeny skladby vizovských rodáků, hudebních skladatelů profesora Aloise Háby, Karla Háby a Emila Háby, kteří byli koncertu přítomni.

14. května 1961 byla odhalena pamětní deska zakládajícím členům KSČ ve Vizovicích. 17. 6. se konal ve školním sále koncert pěveckého sdružení Dvořák z Gottwaldova. Hlavní dny oslav sedmistého výročí Vizovic byly 15. a 16. července 1961 v sobotu 15. 7. odpoledne byl sjezd vizovských rodáků v hotelu Lidový dům. V 9 hodin dopoledne byl slavnostně položen základní kámen ke stavbě mateřské školky. V 10.30 byla zahájena v nové škole výstava uměleckých děl valašských výtvarníků, současně s výstavou 700 let Vizovic. Odpoledne vyvrcholily oslavy v bohatém národopisném pořadu na přírodní scéně na hřišti u sokolovny, kde v bohatém národopisném programu vystoupily Valašské krúžky z Malenovic, z Gottwaldova a Valašských Klobouk. Pro rozhlas byly natočeny krátké reportáže z historie Vizovic, o zámku, o některých vizovských závodech. Reportáž byla pak vysílána rozhlasovou stanicí Praha v rozhlase po drátě. V rámci oslav byl pak 3. září pořádán u soko-

lovny Mezinárodní družstevní den. V programu byly předvedeny družstevní dožínky, módní přehlídka i jiná zábavná vystoupení. Ani na sportovní podniky nebylo v průběhu oslav zapomenuto. Dne 10. září 1961 se konaly ve Vizovicích terénní motocyklové závody v Lázních. 6. listopadu se konal na náměstí Rudé armády štafetový běh. Pozdravné štafety z Vizovic a okolních obcí byly odeslány do Gottwaldova a odtud do SSSR. Dne 2. prosince 1961 byly oslavy zakončeny koncertem Pěveckého sdružení moravských učitelů. V úvodním proslovu zhodnotil předseda MNV Miroslav Zatloukal význam a průběh oslav 700 let Vizovic a poděkoval všem pracovníkům, kteří se zasloužili o zdařilý průběh oslav. Jako propagace byla natočena na gramofonovou desku znělka městského rozhlasu, která je komponována profesorem Aloisem Hábou na motiv lidové písně „Já su synek z Vizovic“.

Národní podnik Turista Praha vydal brožurku „Vizovice“, nakladatelství Orbis vydalo sérii 12 pohlednic z Vizovic. Čsl rozhlas přinesl několik reportážních záběrů k oslavám 700 let Vizovic, dokumentární film Bratislava natočil o Vizovicích stříh pro týdeník. Čsl televize Ostrava vysílala záběry z hlavních dnů oslav. Bylo pořízeno příležitostné razítko podle návrhu Gustava Imrýška. Oslavy 700 let Vizovic byly velmi významnou událostí a velmi pronikavě ovlivnily dění v našem městě.

Na podzim tohoto roku bylo na vizovickém katastru prováděno pokusné geologické sondování. Geologické sondy byly vedeny do hloubky 25 m. Byly základem k řádnému zjištění geologické zkušenosti v našem kraji.

Tohoto roku odešli z veřejného života v našem městě dva obětivi pracovníci. Dne 24. 5. zemřel Ladislav Košar, bývalý předseda MNV. Po léta pracoval obětavě v KSČ i jako funkcionář lidové samosprávy. Další ztrátu utrpěly Vizovice úmrtím oblíbeného a obětavého lékaře, primáře vizovické nemocnice MUDr. Františka Lapeše, který zemřel 8. září 1961. Jeho velkým úsilím a neúnavnou prací byla vizovická nemocnice



Vizovičtí divadelní ochotníci pod vedením M. Bakaly uprostřed. Foto z roku 1945.

vybudována jako moderní zdravotní ústav vybavený potřebnými přístroji i odborným personálem. Za těžké doby okupace osvědčil své vlastnictví a statečnost tím, že léčil v boji zraněné partyzány a odboj všemožně podporoval.

Dne 3. 12. 1961 konaly se ve Vizovicích volby soudců z lidu. Na základě provedených voleb byl ve Vizovicích ustaven Místní lidový soud, jehož předsedou se stal Václav Návrat, ředitel ZDŠ a SVVŠ ve Vizovicích.

V roce 1962 pokračovaly další úpravy v našem městě: u předzámčí byly zasazeny do podezdívky železné okrasné mříže, v červenci byla zahájena doprava po novém mostě v Chrastěšovské ulici, upravována byla plocha hřiště na stadionu, v zahradě ovocnářské školy byla zahájena stavba budovy střední zemědělské technické školy a internátu pro žáky.

V roce 1963 bylo ve Vizovicích 3 875 obyvatel. Během roku se narodilo 58 dětí, z toho 28 chlapců a 30 děvčat, zemřelo 25 vizovských občanů, odstěhovalo se 7 rodin, přibýlo 13 rodinných domků. Na náměstí Rudé armády byl vybudován přístřešek na zastávce ČSAD pro čekající na autobus. RAJ (restaurace a jídelna) z Gottwaldova vybudovaly u sokolovny chatovou osadu pro rekreanty.

Dne 21. června 1963 oslavil vizovský rodák, profesor Alois Hába sedmdesáté narozeniny. Státní rozhlas uspořádal k jeho narozeninám koncert a také čsl. televize přinesla rozhovor o jeho díle, o čtvrttónové soustavě. Ukázky z díla Aloise Háby předneslo Novákovo kvarteto. Dne 18. října byl ve Vizovicích ve školním sále koncert Novákova kvarteta z Prahy, které představilo skladby prof. Aloise Háby a skladby Antonína Dvořáka. V úvodu koncertu promluvil sám profesor A. Hába. Zaujali posluchače zajímavým výkladem, v němž objasnil, jak jedním z pramenů, které ovlivnily jeho hudební vývoj, byla lidová píseň a zpěv. Na koncertě byla velmi pěkná účast vizovských občanů, jaká už delší dobu nebyla. Na koncertě byl náhodou přítomen polský dirigent Arkadiusz Basztoń, dirigent Státní filharmonie v Lodži. V polském časopise *Głos robotniczy* ze 25. a 26. 7. 1964 byl pak uveřejněn interviu s Arkadiuszem Basztonem, který na otázku: „Jaké máte dojmy ze setkání s českou veřejností?“ odpověděl takto: „Mám-li odpovědět na tuto otázku, chtěl bych zde uvést dva momenty z mého pobytu v ČSSR. Jednoho večera mně byla navržena návštěva moravského městečka Vizovice (4 000 obyvatel), které je pozoruhodné třemi věcmi: velmi pěknou obrazovou galerií holandských mistrů v místním zámku, znamenitou slivovicí vyráběnou na export a Aloisem Hábou, který se tam narodil. Hned po svém příjezdu jsem byl představen Mistru Hábovi, který má 71 let, vypadá na padesát a jeho tělesnou i duševní zchovalost mohou mu závidět dvacetiletí. Skladatel mě vzal s sebou na koncert, věnovaný jeho hudbě. Školní sál, ve kterém se koncert konal, byl naplněn do posledního místa. Rychle jsem si vypočítal, že každý devátý obyvatel Vizovic přišel na koncert, který vyplnila tři čtvrttónová kvarteta, trvající 2 1/2 a kvartet Dvořákův. Velmi pěkná účast na koncertě byla dokladem, že si Vizovice váží svého vynikajícího rodáka.“

Ve volbách v roce 1964 byl předsedou MNV ve Vizovicích zvolen opět Miroslav Zatloukal, náměstkem předsedy Antonín Matyáš a městským tajemníkem Oldřich Michálek. Úprava města pokračovala kanalizační ulice Komenského a Lázeňské, zřízením čistící stanice pro nemocnici ve Štěpské ulici. V bývalé Zavrtálkově vile bylo od roku 1962 budováno mechanizační středisko místního JZD.

Zajímavé jsou statistické údaje o Vizovicích z roku 1965. Ve Vizovicích bylo 871 domů, 3 875 obyvatel. Z toho bylo 3 856 obyvatel ná-

rodnosti české, 14 slovenské, 3 německé a 2 polské. Základní vzdělání má 2 010 obyvatel, úplné středoškolské 280 obyvatel, vysokoškolské 57 obyvatel a dokonce 7 obyvatel bylo ještě negramotných. O stoupající životní úrovni obyvatel Vizovic svědčí 104 osobní automobily a 250 motocyklů. V první polovině srpna byl dostavěn internát SZTŠ a pokračováno bylo svépomocí ve stavbě družstevního domu ve čtvrti Julia Fučíka. U hřbitova se začalo se stavbou mateřské školy.

Dne 22. 12. 1965 zemřel v Brně ve věku 97 let PhMr. Josef Čižmář, vizovský rodák, znalec dějin našeho města. Vlastním nákladem vydal své *Dějiny a paměti Vizovic* a další dílo *Národopisné a životopisné paměti Vizovic*. Výsledkem jeho národopisného bádání je ojedinělé dílo v naší literatuře *Lidové léčitelství v Československu*. Četné jeho články byly uveřejněny v různých časopisech. V třicátých letech byl z jeho podnětu a přičinění založen Muzejní spolek ve Vizovicích a Krajinské muzeum, jemuž věnoval své úsilí a prostředky hmotné. Jeho životnímu dílu patří náš dík.

V roce 1966 se pokračovalo na stavbě mateřské školy, TJ Sokol vybudoval zděné šatny u koupaliště, JZD zahájilo výstavbu činžáku pro své členy, opravena byla zvětralá omítka na kostelní věži i na kostelní lodi.

Otázka vývoje našeho města zaujímala mysl nejen vedoucích orgánů samosprávy, ale i občanů. Nabízí se tu dvojí řešení: buďto budovat ve Vizovicích průmysl, nebo se zaměřit na budování města jako rekreační oblasti. V roce 1967 byla tato otázka rozřešena v tom smyslu, že Vizovice budou dále budovány jako rekreační oblast s ponecháním dosavadních průmyslových podniků. Městský národní výbor se přičiňoval o zlepšení vzhledu našeho města, o zlepšení úpravy náměstí, ulic i domů v městě. Proto rada MNV rozhodla vyplatit odměny 400 Kčs, 300 Kčs, 200 Kčs a 100 Kčs majitelům nejlépe upravených domků. Podobná soutěž byla vyhlášena a odměny v obnose 5 000 Kčs, 3 000 Kčs a 1 000 Kčs stanoveny pro ty ulice, kde se občané přičiní o nejlepší úpravu. Také v tomto roce pokračoval MNV v úpravě ulic Krňovské, Komenského, nám. RA. V Klášterní ulici byla prováděna přestavba zdravotního střediska v domě č. 310, v Lázních byl značným nákladem upraven „Valašský šenk“. Popularitu výrobků vizovských pálenic i klidného a příjemného přírodního zákoutí bylo využito ke zvelebení starého hostince, aby tu vzniklo příjemné a rázovité pohostinství.

Státní zámek Vizovice navštívilo v roce 1967 14 500 návštěvníků, z toho 1 300 cizinců. Proti předešlému roku se počet návštěvníků snížil, protože gottwaldovský Čedok nezajišťuje hromadné návštěvy z Luhačovic.

V tomto roce bylo ve Vizovicích poprvé uspořádáno Trnkobraní za veliké účasti občanů z našeho města a okolí, i z různých krajů naší republiky. Organizátory slavnosti Trnkobraní byli Jan Laga, ředitel lihovarů ve Vizovicích a Zdeněk Sulíček, úředník lihovarů.

K oslavě 50. výročí VŘSR byla uspořádána celá řada kulturních pořadů. 30. října pořádal městský národní výbor a místní organizace KSČ společnou schůzi na počest 50. výročí VŘSR. 1. listopadu oslavila výročí vzniku VŘSR základní devítiletá škola kulturním pořadem, který zhlédlo též 31 ředitelů ZDŠ gottwaldovského okresu, kteří měli ve Vizovicích pořadu. Velmi se všem líbilo pásmo o těžkém období první světové války ve Vizovicích nazvané „Nad kronikou Vizovic“. Pásmo napsal a při jeho provedení spoluúčinkoval kronikář Gustav Imrýšek.

Divadlo Zdeňka Nejedlého z Opavy sehrálo 2. 11. divadelní hru „Bílé noci“. V tomto představení vystoupila vizovská rodačka Aranka Lapešová. 6. 11. uspořádal MNV veřejnou oslavu VŘSR na nádvoří zámku s lampiónovým průvodem od sokolovny. Slavnost byla ukončena oh-

ňostrojem. 7. 11. položeny věnce na hroby partyzánů a obětí 2. světové války. 11. 11. pořádal Čs. červený kříž večer zdravotnických filmů. Čs. svaz žen pořádal 20. 11. Besedu u knihy a SČSP uspořádal 27. 11. Divadlo hudby.

I přes složitou situaci, která vznikla v naší republice v roce 1968, pokračoval MNV ve zvelebovacích pracích v našem městě. Pro další rozvoj města do roku 1970 byl sestaven plán za předpokladu vybudování města jako rekreační oblasti se zachováním všeho, co napomáhá ke zlepšení životního prostředí. Také v tomto roce bylo pokračováno v úpravě ulic Pardubské, Růžové a Nové. Na stadionu byla plocha hřiště pokryta vrstvou hlíny a zaseta travou. Také osvětlení města bylo zlepšeno. V ulici Gottwaldovské, na náměstí Palackého a na náměstí Rudé armády bylo zřízeno výbojkové osvětlení, které bylo později rozšířeno do ulice Štěpánské, Slušovské a Nádražní. Začátkem září byla otevřena nová mateřská školka pro 90 dětí zbudovaná v akci „Z“. Bývalá stará hospoda „Na špici“, která byla již na spadnutí, byla zbourána. Tím byla docílena lepší přehlednost a zlepšena dopravní bezpečnost v ostrém ohybu vozovky z náměstí do ulice Chrástěšovské. V ulici Komenského nad učitelskými domy jsou ve stavbě 2 činžáky pro zaměstnance Státních lesů ve Vizovicích. V sídlišti Julia Fučika je ve stavbě další činžák, který budují členové družstva svépomocí. Od října do konce roku byla prováděna stavba nové benzinové stanice naproti cihelně. Ve Vizovském zámku byly natáčeny interiérové scény Státním filmem Bratislava k filmu „Ludevít Štúr“.

Za účelem lepšího rozvoje kulturní činnosti i v celém našem okolí byl zřízen ve Vizovicích Střediskový kulturní klub. Do jeho péče spadá

i sedm obcí v okolí našeho města. 14. 7. uspořádal tento střediskový klub v hlavním sále zdejšího zámku koncert harfového a flétnového dua Nováková z Prahy. Vizovským občanům se tak dostalo opět hodnotného kulturního zážitku. 23. 10. 1968 byl v rámci oslav 50 let Československé republiky pořádán střediskovým klubem a TJ Sokol v sokolovně koncert Filharmonie pracujících z Gottwaldova. Na programu byla „Má vlast“ od Bedřicha Smetany.

V roce 1969 bylo také vykonáno hodně práce na úpravě města. V místě, kde byla zbořena hospoda „Na špici“, byla rozšířena, uvalčována a vrstvou asfaltu pokryta rozšířená vozovka. Podobně na náměstí Palackého byla vozovka rozšířena a vrcholok silnice při začátku ulice Gottwaldovské snížen. V sídlišti Julia Fučika byla provedena výstavba dvou sedmiposchodových panelových činžáků stavebního a bytového družstva ve Vizovicích. „Na Hrušovém“ byla postavena vrtací věž 45 m vysoká a začalo se s prováděním geologického vrtu, jenž má jít do hloubky 4 500 m.

V tomto roce bylo dosaženo 1 000 m. Co přinese tento vrt a jakým způsobem ovlivní pak další vývoj našeho města, nedovedeme zatím odhadnout. V první polovině září před druhým Trnkobraním byla celá plocha náměstí Svobody (přejmenováno bylo náměstí Rudé armády na náměstí Svobody někdy v průběhu roku 1969) asfaltována. Městský národní výbor pořídil větší počet košů na odpadky a dal je rozmístit kolem náměstí, aby se čistota náměstí zlepšila. Opravou fasád novorenesančních domů na náměstí Svobody i dokončením úprav plochy celého náměstí jeho vzhled velmi získal. Mění se tvář našeho města a nejlépe to posílehnou ti, kteří se k nám po letech vracejí. Naše město v minulých stoletích těžce zkoušené ničivými vpády i přírodními živly, vždy vyrůstalo do krásy stále větší a větší.



Vizovice, 1924, vydal Rudolf Macháček, ze soukromé sbírky zapůjčil Jiří Madzia.

Oznámení o době a místě konání voleb

Starostka města Vizovice podle § 15 písm. a) zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů oznamuje:

Volby do zastupitelstev obcí se uskuteční:

- v pátek dne 15. 10. 2010 od 14.00 do 22.00 hodin
- v sobotu dne 16. 10. 2010 od 8.00 hodin do 14.00 hodin

Místo konání voleb:

VOLEBNÍ OKRSEK Č. 1

volební místnost: Kulturní dům Vizovice, Masarykovo nám. 1007
pro voliče bydlící v ulicích: Hodišovská, Chrastěšovská, Chrastěšovské paseky, Kamenec, Komenského, Krňovská, Manství, Masarykovo náměstí, Nábřeží, Nad Stadionem, Nová, Pardubská, Paseky, Pod Hájem, Polní, Poštovní, Prostřední, Růžová, Sadová, Slunečná, Školní, U Stadionu, Zahradní

VOLEBNÍ OKRSEK Č. 2

volební místnost: Kulturní dům Vizovice, Masarykovo nám. 1007
pro voliče bydlící v ulicích: Dělnická, Dubovsko, Hrušové, Janova hora, Kopanická, Lázeňská, Lípová, Luhy, Mlýnská, Nad Výmolem, Palackého náměstí, Partyzánská, Příčná, Razov, Řičanská, Řiční, Slatinská, Štěpská, ul. 3.května, U Náhonu, Vajíkovy paseky, Zlínská, Želechov.

VOLEBNÍ OKRSEK Č. 3

volební místnost: Sokolovna Vizovice, Tyršova 177
pro voliče bydlící v ulicích: čtvrt A. Háby, Čamínka, J. Haly, Koráb, Nádražní, Pod Habešem, Příkrá, Slušovská, sídliště Štěpská, Těchlov, Těchlovská, Tyršova, Vinohrádek.

VOLEBNÍ OKRSEK Č. 4

volební místnost: Kulturní dům MČ Chrastěšov, Chrastěšov 45
pro voliče bydlící v místní části: Chrastěšov.

Volič po příchodu do volební místnosti prokáže svou totožnost, a státní občanství České republiky platným cestovním, diplomatickým nebo služebním pasem České republiky, anebo cestovním průkazem nebo platným občanským průkazem. Neprokáže-li svou totožnost a státní občanství České republiky, nebude mu hlasování umožněno.

Každému voliči budou nejpozději 3 dny přede dnem voleb dodány hlasovací lístky. Ve dnech voleb do zastupitelstev obcí může volič obdržet hlasovací lístky také ve volební místnosti.

Každý volič se musí před hlasováním odebrat do prostoru určeného pro úpravu hlasovacích lístků, jinak mu okrsková volební komise hlasování neumožní.

Mgr. Alena Hanáková, starostka

Jak správně volit...

ve dnech 15.-16. 10. 2010 proběhnou volby do zastupitelstva našeho města, a to v pátek 15. 10. 2010 od 14.00 do 22.00 hodin, v sobotu 16. 10. 2010 od 8.00 do 14.00 hodin.

Na jednom hlasovacím lístku budou kandidáti všech 7 zaregistrovaných stran, jejichž pořadí bylo určeno losem následovně:

- 1 – Top 09
- 2 – Křesťanská demokratická unie – Československá strana lidová
- 3 – Česká strana sociálně demokratická
- 4 – Nezaníci
- 5 – Sdružení nezávislých kandidátů – Pro Vizovice
- 6 – Občanská demokratická strana
- 7 – Český politický střed

Každý volič má maximálně 17 hlasů, při jejichž rozdělování má několik možností:

- zakřížkovat čtvereček pouze před jednou volební stranou a tím dát po jednom hlasu každému kandidátovi této volební strany
- zakřížkovat libovolný počet kandidátů (maximálně 17) z kterýchkoliv volebních stran
- zakřížkovat libovolný počet kandidátů (méně než 17) z kterýchkoliv stran a navíc zakřížkovat jednu volební stranu dle vlastního uvážení. Této volební straně připadnou zbývající hlasy do počtu 17 a to v pořadí, jak jsou kandidáti napsáni na hlasovacím lístku

Při označování volebních stran nebo kandidátů postupujte následovně:

- proškrtnout jednotlivé kandidáty křížkem v rámečku před jménem
- proškrtnout volební strany křížkem v rámečku před názvem strany.
- k jinému značení než křížkem se nepřihlíží!

Další aktuální informace budou průběžně zveřejňovány na www.vizovice.eu.

Případné dotazy k otázkám voleb do obecních zastupitelstev můžete směřovat:

Ing. Lenka Balková, **tel.:** 577 599 170,
e-mail: lenka.balkova@mestovizovice.cz



1



Ing. Zbyšek Kubíček,
37 let, nezávislý autor software,
Vizovice, člen strany TOP 09

Vizovice – Tradiční, Odpovědné, Prosperující
Místo, kde chceme žít, vychovat naše děti a spokojeně zestárnout

**VOLTE
ČÍSLO 1**

Kandidátní listina TOP 09

pro volby do městského zastupitelstva konané ve dnech 15. a 16. 10. 2010

2



Stanislav Holík,
45 let, dispečer, Vizovice,
bez politické příslušnosti

3



Karel Šolc,
36 let, programátor analytik, Vizovice,
bez politické příslušnosti

4



Mgr. Hynek Tichý,
37 let, pedagog, Vizovice,
bez politické příslušnosti

5



Ing. Magda Hábová,
28 let, referentka, Vizovice,
bez politické příslušnosti

6



Marián Beneš,
35 let, živnostník, Vizovice,
bez politické příslušnosti

7



Dalibor Kroc,
37 let, živnostník, Vizovice,
bez politické příslušnosti

8



Ing. Rostislav Jež,
35 let, jednatel společnosti, Vizovice,
bez politické příslušnosti

9



Tomáš Mikula,
22 let, student právnické fakulty, Vizovice,
bez politické příslušnosti

10



Miroslav Dolanský,
44 let, živnostník, Vizovice,
bez politické příslušnosti

11



Ing. Petr Hala,
38 let, product manager, Vizovice,
bez politické příslušnosti

12



Radomír Šiška,
48 let, živnostník, Vizovice,
bez politické příslušnosti

13



Anna Kovářová,
36 let, živnostník, Vizovice,
bez politické příslušnosti

14



Jana Veselá,
34 let, účetní, Vizovice,
bez politické příslušnosti

15



Roman Bůřil,
35 let, konstruktér, Vizovice,
bez politické příslušnosti

16



Mgr. Veronika Valeriánová,
40 let, pedagog-psycholog, Vizovice,
bez politické příslušnosti

17



Petra Kalendová,
34 let, živnostník, Vizovice,
bez politické příslušnosti

Volební program TOP 09

pro volby do městského zastupitelstva konané ve dnech 15. a 16. 10. 2010

**VOLTE
ČÍSLO 1**

Vizovice – Tradiční, Odpovědné, Prosperující Místo, kde chceme žít, vychovat naše děti a spokojeně zestárnout

Slovo úvodem:

„Vážení spoluobčané, na úvod bych jen ve stručnosti uvedl, proč a jak vznikla tato kandidátka pro říjnové komunální volby.

Celý svůj život jsem prožil ve Vizovicích, které jsem vždy považoval za místo, kde chci žít a kde chci vychovávat své děti. Výjimku tvořilo šest let (2000-2006), které jsem s rodinou strávil v malé obci nedaleko Prahy.

Po svém návratu jsem však byl nemile překvapen určitou stagnací, kterou jsem ve Vizovicích viděl. V následujících čtyřech letech jsem se s určitou nespokojeností setkával také ve svém okolí. A právě to byl důvod, proč tato kandidátka vznikla. Já i ostatní členové kandidátky si myslíme, že Vizovice potřebují změny. Změny v komunální politice. Změny ve prospěch občanů. Změny k lepšímu.“ **Ing. Zbyšek Kubíček**

**Ve Vizovicích žijeme a chceme, aby zde spokojeně žili i naši rodiče a děti.
Proto se budeme snažit podporovat změny v těchto oblastech:**

ČISTĚJŠÍ A ZELENĚJŠÍ VIZOVICE

- efektivnější služby v oblasti sběru a třídění odpadů vycházející vstříc obyvatelům i firmám na území Vizovic a okolí
- zpřístupnění sběrného dvora každou sobotu
- podpora ekologického nakládání s odpady
- podpora dokončení kanalizační sítě
- vysazování a pravidelná údržba zeleně ve městě a okolí

KULTURA A KULTURNÍ AKCE KONANÉ VE VIZOVICÍCH

- výrazně více peněz do pokladny města za akce konané na území Vizovic (Master Of Rock, Trnkobraní), průhledné vyúčtování těchto akcí
- omezení negativních vlivů na občany města v době konání velkých kulturních akcí
- podpora spolkové a zájmové činnosti
- řešení problému „Kulturní dům“

PROPAGACE MĚSTA A OKOLÍ

- zlepšení propagace mikroregionu Vizovicko
- zkvalitnění služeb turistického informačního centra
- zkvalitnění webové prezentace města

VEDENÍ A SPRÁVA MĚSTA

- zlepšení spolupráce s občany a podnikateli
- zavedení jmenovitého hlasování, zveřejňování výsledků hlasování jmenovitě podle jednotlivých zastupitelů
- průhledná a jasná výběrová řízení při realizaci investičních záměrů města
- efektivní nakládání s movitým i nemovitým majetkem města
- spolupráce s mikroregionem Biele Karpaty při čerpání peněz z programu přeshraniční spolupráce

SILNICE, CHODNÍKY, DOPRAVA VE VIZOVICÍCH

- parkování před nákupním střediskem a mateřskou školou
- revize místního dopravního značení
- zvýšení bezpečnosti dětí při pohybu městem a to hlavně v době příchodu a odchodu ze školy či školky a v době oběda
- zefektivnění oprav a údržby místních komunikací a chodníků, a to především v zimním období
- zvýšení počtu chodníků u silnic 1. a 2. třídy
- podpora zřízení autobusové zastávky u nádraží ČD ve Vizovicích

SPORTOVNÍ AKTIVITY, VOLNÝ ČAS

- výstavba případně rekonstrukce hřiště pro děti předškolního a školního věku
- podpora většího využití stávajících sportovišť pro veřejnost
- podpora mimoškolních aktivit dětí - spolupráce s Domem dětí a mládeže, lidovou školou umění, kroužků podporujících lidové tradice a hodnoty, sportovních oddílů apod.
- podpora realizace cyklostezek dle existujících projektů

ZDRAVÍ A PÉČE O SENIORY

- podpoříme jakékoliv rozumné aktivity v oblasti zkvalitnění a rozšíření možností péče o seniory a lidi vyžadující trvalou péči

Děkujeme Vám za pozornost, kterou jste věnovali našemu volebnímu programu.

Děkujeme za každý hlas, který nám pomůže prosadit naše názory. Věříme, že na konci volebního období nebudete zklamáni.

Kandidátní listina KDU-ČSL

pro volby do městského zastupitelstva konané ve dnech 15. a 16. 10. 2010

KDU-ČSL
to lepší v nás

VOLTE
ČÍSLO 2

1



Jaromír Slezák,
49 let,
ředitel společnosti

2



Pavel Pečeňa,
54 let,
logistik

3



Mgr. Stanislava Mikulčíková,
45 let,
učitelka

4



Pavel Žurek,
34 let,
podnikatel

5



Petr Červenka,
38 let,
skladový účetní

6



Hana Radoňová,
40 let,
katechetka

7



Ing. Václav Lednický,
67 let,
důchodce

8



Mgr. Petra Franková,
37 let,
učitelka

9



Jiří Oškera,
37 let,
nástrojař

10



Ing. Marie Hrubá,
60 let,
agronom

11



Jan Mikuláščík,
67 let,
důchodce

12



Mgr. Miroslava Šonová,
46 let,
vedoucí centra pro rodinu

13



Ondra Štach,
20 let,
student

14



Tomáš Gábor,
20 let,
student

15



Zdeněk Adamuška,
49 let,
technik

16



Tomáš Gilg,
26 let,
technik

17



Ing. Jan Kořenek,
49 let,
agronom

1



Zuzana Navrátilová,
46 let, poštovní doručovatelka,
Vizovice, bez politické příslušnosti

Kandidátní listina ČSSD

pro volby do zastupitelstva obce
konané ve dnech 15. a 16. 10. 2010

VOLTE
ČÍSLO 3



2



Ing. Alan Vítek,
45 let, technik,
Vizovice, bez politické příslušnosti

3



Petr Hejda,
55 let, automechanik,
Vizovice, bez politické příslušnosti

4



Radovan Hrabina,
45 let, technik,
Vizovice, bez politické příslušnosti

5



Bc. Naděžda Maršálková,
41 let, učitelka,
Vizovice, bez politické příslušnosti

6



Alexandra Mazalová,
38 let, účetní,
Vizovice, bez politické příslušnosti

7



Petra Ivanovská,
27 let, asistentka,
Vizovice, bez politické příslušnosti

8



Jan Štalmach,
59 let, nezaměstnaný,
Vizovice, bez politické příslušnosti

9



Mgr. Jiří Findeis,
73 let, důchodce,
Vizovice, bez politické příslušnosti

10



Bc. Zuzana Štalmachová,
54 let, pedagog,
Vizovice, bez politické příslušnosti

11



Romana Žambochová,
20 let, kuchařka,
Vizovice, bez politické příslušnosti

12



Zdeňka Pitašová,
54 let, prodavačka,
Vizovice, bez politické příslušnosti

13



Libor Řepa,
36 let, skladník,
Vizovice, bez politické příslušnosti

14



Ludmila Kláčánková,
52 let, OSVČ,
Vizovice, bez politické příslušnosti

15



Bc. Michal Navrátil,
24 let, student,
Vizovice, bez politické příslušnosti

16



Roman Čada,
30 let, kuchař,
Vizovice, bez politické příslušnosti

17



Richard Kučera,
28 let, strojař,
Vizovice, bez politické příslušnosti

Volební program ČSSD

VOLTE
ČÍSLO 3



Milí Vizovjané,

zvu Vás všechny ve dnech 15. a 16. října 2010 ke komunálním volbám nového Zastupitelstva města Vizovic.

Věřím, že využijete svého volebního práva a dáte své hlasy, a tím i svou důvěru, těm pravým lidem.

Nebudu Vám nic slibovat. Slibů a řečnění už bylo dost. Je čas činů.

NAŠE CÍLE JSOU SPOLEČNÉ:

Zájmy a názory občanů musí být pro naše zastupitele prvořadé.

Jednání a rozhodování zastupitelstva musí být adresné, věcné a přehledné.

Město musí hospodařit rozumně a efektivně s vyrovnaným rozpočtem za využití všech přístupných dotačních titulů ve prospěch veřejnosti.

Péče v sociální oblasti

- dostupnost pomoci v řešení konkrétních životních situací jednotlivým občanům
- rozvoj aktivizačních programů pro zdravotně či sociálně znevýhodněné a seniory
- rozvoj terénních sociálních služeb
- podpora nestátních neziskových organizací v sociálních službách

Děti a mládež

- rozvoj a podpora dostupných smysluplných volnočasových aktivit
- garance bezpečného pohybu našich dětí ve městě i okolí

Sportovní a kulturní vyžití

- rekonstrukce koupaliště
- podpora veškerého kulturního a sportovního dění ve městě

Doprava

- důraz na budování a údržbu chodníků, místních komunikací a parkovišť
- řešení cyklostezek

Ekologie

- dobudování městské kanalizace a ekologické nakládání s odpady

Cestovní ruch

- podpora propagace města jako významného a atraktivního turistického cíle

Těším se na Vaši osobní účast v rozhodování o nás a našem městě.

Zuzana Navrátilová, lídr ČSSD



Pořadí v kandidátní listině – Komunální volby 15.–16. 10. 2010, Vizovice

Kandidátní listina politického hnutí

NESTRANÍCI

VOLTE
ČÍSLO 4

1



Ing. Roman Persun,
45 let, koordinátor provozu,
Vizovice, bezp.

2



Richard Jaroněk,
41 let, podnikatel,
Vizovice, bezp.

3



Ivan Bajgar,
57 let, podnikatel,
Vizovice, bezp.

4



Ing. Petr Ševčík,
40 let, učitel,
Vizovice, bezp.

5



Jaroslav Kopáček,
68 let, důchodce,
Chrastěšov, bezp.

6



Simona Hábová,
36 let, dispečer,
Vizovice, bezp.

7



Bedřich Kneifel,
68 let, důchodce,
Vizovice, bezp.

8



Bc. Magda Miklovičová,
42 let, obchodní referent,
Vizovice, bezp.

9



Bc. Viktor Štalmach,
26 let, technik,
Vizovice, bezp.

10



Ing. Jan Mikuláščík,
28 let, IT technik,
Vizovice, bezp.

11



Věra Kašparová,
62 let, podnikatelka,
Vizovice, bezp.

12



František Černý,
57 let, podnikatel,
Vizovice, bezp.

13



Jana Kovaříková,
47 let, vedoucí školní jídelny,
Vizovice, bezp.

14



Ondřej Divílek,
42 let, podnikatel,
Vizovice, bezp.

15



Zdeněk Slezák,
22 let, technik,
Vizovice, bezp.

16



Hana Rafajová,
49 let, manažerka České spořitelny,
Vizovice, bezp.

17



Jiří Slezák,
25 let, finanční poradce,
Vizovice, bezp.

Pořadí v kandidátní listině – Komunální volby 15.–16. 10. 2010, Vizovice

Volební program NESTRANÍCI

**VOLTE
ČÍSLO 4**

Vážení spoluobčané,

politické hnutí Nestraníků vám chce v krátkosti představit vize, které máme pro následující volební období 2010 - 2014. Nyní již nemusíte se svými těžkostmi či naopak radostmi utíkat k „Vrbě“, aby vyslechla vše, co máte na srdci. Těmito řádky se představujeme a jsme tady pro vás, abychom vám, vážení přátelé, nabídli oboustrannou otevřenost, komunikaci, upřímnost a důvěru.

Naše motto zní:

„Dělej komunální politiku tak, abys nepolitikařil, ale pracoval, aby tvá práce byla ku spokojenosti pokud možno všech občanů našeho malebného města.“

Jednotlivé volební strany se předhánějí v programech, co jsou schopny pro lidi udělat. Všichni však dobře víme, že realita bývá mnohdy jiná, závislá ve velké míře na prostředcích, kterými obec disponuje. Nechceme slibovat nespílnitelné, ale chceme podpořit vše, co bude ze strany občanů tohoto města vnímáno jako žádoucí, přínosné, účelné a hlavně finančně realizovatelné...

V našem programu se chceme prioritně zaměřit na služby, které momentálně fungují, či projekty, které jsou ve fázi vizí nebo rozpracovanosti. Hnutí Nestraníků si je plně vědomo, že v našem městě bydlí občané všech věkových kategorií, a proto nechceme upřednostňovat určitou věkovou část obyvatelstva.

V níže uvedených bodech je naší vnitřní touhou zlepšit, podpořit či realizovat následující:

- Zvýšit kontrolu a pravomoc města, jakožto zřizovatele a garanta „technických služeb města pro občany“ – zajistit lepší koordinaci a chod všech činností spadajících do správy této příspěvkové organizace.
- Podpoříme nové či rozpracované projekty pro rozvoj místní infrastruktury:
- podpoříme odkanalizování těch částí města, která doposud nejsou
- podpoříme rekonstrukci či obnovu nevyhovujících komunikací jak pro pěší, tak vozidla
- podpoříme instalaci bezpečnostních osvětlení u přechodů pro chodce
- podpoříme a zároveň navrhujeme novou koncepci obchodního centra, která by minimalizovala negativní dopad na samotné centrum města
- podpoříme a zároveň navrhujeme výstavbu objektu občanské vybavenosti (Penzionu) případně polyfunkčního centra (bytové a komerční plochy místo stávajících prostor starého kina
- podpoříme kulturní akce, ale za podmínky, že město bude mít podíl na výnosech ze zisků pořádatelů agentur či společností. Rovněž budeme podporovat, aby veřejnost byla s výsledky objektivně seznámena
- podpoříme službami všechny subjekty zabývající se turismem, které našemu městu dělají dobré jméno a lákají nové návštěvníky
- podpoříme revitalizaci stávajícího hřiště ve spolupráci s místním Sokolem, které by uspokojilo potřeby širší veřejnosti (obnova stávajícího hřiště, hrací koutek pro děti, koutek pro skateboard apod.). Rovněž podpoříme kroky vedoucí k rekonstrukci místního koupaliště, aby splňovalo legislativní požadavky EU
- podpoříme nové koncepty dopravní infrastruktury, aby se minimalizovaly negativní dopady na obyvatelstvo a krajinu
- podpoříme snahu o maximální využití všech dostupných finančních zdrojů, jak v rámci naší republiky, tak ze strukturálních fondů EU
- podpoříme otevřenou a férovou informovanost občanů o všech činnostech a záměrech města jak na úrovni osobních konzultací (meetingů s občany, tak ve Vizovických novinách a webových stránkách města)

Vážení spoluobčané, rodáci, pokud zde máte hluboké kořeny a jste s naším městem spjati nejenom bydlením, prací, ale hlavně srdcem, pak bude záležet jenom na vás, jestli nás v našich vizích, ale hlavně práci podpoříte, a pokud ano, tak vám touto cestou děkujeme a těšíme se na spolupráci s vámi, abychom pak všichni svorně mohli říci, že jsme udělali pro naše město krůček k lepšímu.



1



Ing. Martin Srba,
27 let, obchodní referent,
Vizovice, bez politické příslušnosti,
nezávislý kandidát

Kandidátní listina politického hnutí Sdružení NEZÁVISLÝCH kandidátů

pro volby do Zastupitelstva města Vizovice
konané ve dnech 15. a 16. října 2010

**VOLTE
ČÍSLO 5**

2



Bc. Silvie Dolanská,
37 let, účetní,
Vizovice, bez politické příslušnosti,
nezávislý kandidát

3



Ing. Rudolf Srba,
61 let, úředník,
Vizovice, bez politické příslušnosti,
nezávislý kandidát

4



Ing. Jaroslav Kulhánek,
43 let, ředitel,
Vizovice, bez politické příslušnosti,
nezávislý kandidát

5



Petr Fusek,
39 let, obchodník,
Vizovice, bez politické příslušnosti,
nezávislý kandidát

6



Ing. Vít Sušila,
56 let, úředník,
Vizovice, bez politické příslušnosti,
navržen hnutím „STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ“

7



Mgr. Alena Hanáková,
51 let, starostka,
Vizovice, bez politické příslušnosti,
navržen hnutím „STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ“

8



Jaroslav Fišer,
61 let, řidič,
Vizovice, bez politické příslušnosti,
nezávislý kandidát

9



Bronislav Kalenda,
55 let, lesník,
Vizovice, bez politické příslušnosti,
nezávislý kandidát

10



Bc. Jaroslav Fišer,
30 let, záchranář,
Vizovice, bez politické příslušnosti,
nezávislý kandidát

11



Ladislav Chudárek,
58 let, technický pracovník,
Vizovice, bez politické příslušnosti,
navržen hnutím „STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ“

12



Ing. Roman Malý,
36 let, obchodní zástupce,
Vizovice, bez politické příslušnosti,
nezávislý kandidát

13



Ing. Ivo Jurygáček,
51 let, provozní obchodní náměstek,
Vizovice, bez politické příslušnosti,
nezávislý kandidát

14



Vladimír Holý,
44 let, technický údržbář strojů,
Vizovice, bez politické příslušnosti,
nezávislý kandidát

15



Ing. Kovářová Lucie, Ph.D.,
33 let, mateřská dovolená,
Vizovice, bez politické příslušnosti,
nezávislý kandidát

16



Šmíd Daniel,
39 let, obchodní ředitel,
Vizovice, bez politické příslušnosti,
navržen hnutím „STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ“

17



MUDr. Helena Šimková,
60 let, lékařka,
Vizovice, bez politické příslušnosti,
nezávislý kandidát

Sdružení politického hnutí „STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ“ a nezávislých kandidátů pro volby do Zastupitelstva města Vizovice konané ve dnech 15. a 16. října 2010

Volební program politického hnutí Sdružení NEZÁVISLÝCH kandidátů

**VOLTE
ČÍSLO 5**

CHCEME V NEJVYŠŠÍ MOŽNÉ MÍŘE VYHOVĚT POTŘEBÁM OBČANŮ NAŠEHO MĚSTA

DOPRAVA – Podpoříme:

- zúžení koridoru železnice
- na všech možných úrovních napojení města (R49) na dopravní infrastrukturu republiky tak, aby se co nejvíce eliminovaly negativní vlivy na obyvatele města a okolní krajinu
 - podstatné zlepšení stavu místních komunikací a chodníků
- realizace výstavby cyklostezek v návaznosti na Koncepti rozvoje cyklodopravy Zlínského kraje
 - bezpečnost přecházení komunikací ve městě
- uvolnění vlastnických, uživatelských a podnikatelských omezení vlivem koridorů rychlostní komunikace R49 a železnice
 - revitalizace ploch na sídlištích

PÉČE O OBČANY – Zasadíme se o:

- hledání místa a příprava parcely pro vybudování domů pro seniory v souladu s komunitním plánováním
 - zřízení Městského zdravotního centra
- sportovní vyžití dětí, mládeže i dospělých, pokračovat ve snahách o rekonstrukce stávajících a vybudování nových hřišť různého typu
 - pokračovat v nutné modernizaci školských objektů
 - vznik fondu pro eliminaci finanční zátěže při budování v městské památkové zóně
- vytvoření příznivějších pravidel pro posuzování změn v městské památkové zóně
 - vybudování multifunkčního přírodního anfiteátru

CESTOVNÍ RUCH – Podpoříme:

- činnost informačního centra se záměrem podpory cestovního ruchu
- snahy zvýšit propagaci města a přístup do zámeckého parku v turistickou sezónu

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ – Podpoříme:

- snahy o čisté životní prostředí, které je základem života a zdraví formou dokončení hlavních kanalizačních řadů a jejich napojení na čistírnu odpadních vod
- snahy o zlepšení životních podmínek v našem městě ozeleněním města a vytvořením klidových zón

KULTURA A TRADICE – Podpoříme:

- tradiční a nově pořádané kulturní akce ve Vizovicích
 - rozvoj kulturně – společenského dění
 - družební přátelství města
 - ty, kteří tvoří tradiční vizovické produkty
 - další využití prostor kulturního domu

TRVALÝ ROZVOJ MĚSTA – Podpoříme:

- snahy o trvalý rozvoj města. Chceme, aby za námi bylo vidět kus dobré práce

OTEVŘÍT NOVÉ FINANČNÍ ZDROJE – Podpoříme:

- snahu o maximalizaci přísunu finančních zdrojů z dotačních titulů dostupných v České republice
- podpoříme snahu o maximalizaci přísunu finančních zdrojů z fondů Evropské unie

Chceme, aby platilo: Vizovice – KLIDNÝ ŽIVOT S DOBROU ADRESOU



Kandidátní listina

Pro volby do zastupitelstva města Vizovic
konané dne 15. a 16. října 2010



Občanská demokratická strana – politická strana



1. Ing. Jaroslav BURKART
37 let, místostarosta města, ODS



2. Jaroslava DIVÍLKOVÁ
44 let, OSVČ, ODS



3. Mgr. Jiří KOŇAŘÍK
39 let, výrobní ředitel, ODS



4. Tomáš CHUDÁREK
37 let, technik bezpečnost. syst., ODS



5. Martin KMÍNEK
36 let, OSVČ, ODS



6. Bc. Veronika HORÁKOVÁ
31 let, OSVČ



7. Jiří MALÁČ
35 let, elektrikář, ODS



8. Marek KALÍNEK
35 let, kooperátor, ODS



9. Ing. Evžen PEČEŇA
55 let, OSVČ



10. Petr DIVÍLEK
47 let, OSVČ, ODS



11. Ing. Martin KOVÁŘ
44 let, živnostník



12. Vladimír HLAVA
42 let, živnostník



13. Milan DVOŘÁČEK
53 let, podnikatel, ODS



14. Vladimír HOLÝ
68 let, důchodce, ODS



15. Ing. Milan ŠEVEČEK
54 let, jednatel firmy



16. Petr POLÁŠEK
54 let, řidič



17. Markéta KALINCOVÁ
22 let, materská dovozní

ODS

Volební program

ODS pro rozvoj Vizovic



Děti a mládež

- rekonstrukce dětských hřišť dle norem EU a zahájení výstavby nových dětských a sportovních hřišť, in-line bruslení a tenis,
- zvýšení bezpečnosti dětí při pohybu městem systémem vodorovného značení,
- zajištění podpory a pomoci při hledání nových prostor pro Lidovou školu umění,
- podpora dětských kroužků lidových tradic tanečních, hudebních i řemeslných složek,
- podpora organizací starajících se o prevenci kriminality mládeže

Dospělí v produktivním věku

- podpora zájmové spolkové činnosti divadelníků, hasičů, turistů, včelařů, rybářů, myslivců apod., ale pouze těch spolků, které budou mít své vlastní mládežnické složky,
- podpora sportovních klubů za stejných podmínek hlavně v případech, kdy budou mít žákovské a dorostenecké oddíly,

Senioři

- podpora Klubu důchodců a jeho činnosti
- rozšíření kapacit Domu s pečovatelskou službou,
- rozšíření odpočinkových míst v katastru Vizovic umístěním laviček a odpočívadel,
- jednat o zřízení domu pro seniory

Zdravotnictví

- zdravotní středisko pro všechny generace formou nové výstavby,
- bezbariérové chodníky,
- podpora nemocnice milosrdných bratří a pečovatelské služby DOTEK

Ekologie a životní prostředí, doprava

- zajistit minimální dopad technického řešení rychlostní komunikace R49 na obyvatelstvo a přírodu Vizovic a okolí,
- dokončení rozšíření kanalizační sítě v těch částech Vizovic, kde ještě schází,
- výstavba komunitní kompostárny na biomasu v katastru Vizovic,
- zamezení výstavby železničního úseku Vizovice – Valašská Polanka a zrušení koridoru
- výstavba sběrného dvoru ve Vizovicích pro efektivnější třídění komunálního odpadu a snížení nákladů na chod TS.

Cestovní ruch, sport a kultura

- rozšíření turistického centra ve Vizovicích a další propagace města a jeho tradic v médiích, v novinách a na internetu,
- snaha o zvýšení atraktivnosti Vizovic a okolí pro možnost rozšíření ubytovacích kapacit všech kategorií,
- podpora celostátních sportovních (Ve stopě Valašské zimy, Mistrovství v orientačním běhu, Rallye sprint Podkopná Lhota, Vizovický pohár v atletice) a kulturních (Vizovické kulturní léto, Trnkobraní, Literární večery v rámci výročí založení města) akcí,
- cyklostezka od Zlína,

Finance, rozpočet a dotace

- zajistit efektivní čerpání dotací na výše uvedené aktivity z fondů EU, ze státních fondů i z dalších zdrojů.
- pokračování v zefektivňování činnosti města a jeho příspěvkových organizací



Rozhovor s jedničkou kandidátky ODS ing. Jaroslavem Burkartem

Než se podíváme do budoucnosti, zhodnoňte končící volební období.

Pro mě bylo jednou z hlavních priorit udržet financování města beze ztrát a při tom zajistit, abychom byli schopni financovat většinu investic. Také jsem tlačil na dotace a ty se nám dařilo získávat ve větší míře než v minulosti, ale vždy se město musí podílet určitou částkou např. 10%, 20% nebo i více a někdy to bylo těžké rozhodování, jak to vyřešit. Když se ale nyní ohlédnu zpět za uplynulým obdobím, mám z toho dobrý pocit – město je beze ztrát, i přes hlubokou krizi, kterou ekonomika prošla a nám se přesto podařilo opravit školu, školku, postavit hřiště, skatepark, rozhlas či jiné důležité věci a některé věci se nedodělaly a proto jsme tu, chceme v naší práci pokračovat

Co tedy nový volební program a vaše kandidátka ODS?

Chceme plynule navázat na program z minulého volebního období a samozřejmě ho doplnit o další podstatné oblasti, které už nebyly v našich silách realizovat v tomto volebním období a na které bychom se chtěli zaměřit mimo další v tom příštím. Jedná se především o naše seniory a o zdravotnictví. Podrobnosti budou rozvedeny v našem volebním programu. A co se týká kandidátky? Mám velkou radost hlavně z toho, že někoho, kdo je na naší kandidátce jsem nemusel přesvědčovat, aby na ni byl. Každý přišel se svou troškou do mlýna a výsledkem nebylo jen sestavení kandidátky, ale hlavně plodná diskuze o tom co dalšího bychom ve Vizovicích měli realizovat. Několikrát jsme se sešli a pro mě to bylo příjemné a povzbuzující.

Jakou cítíte podporu krajské, či republikové ODS?

Jak určitě víte, ODS se stala jednou z vládnoucích stran koalice a vláda bude v dalších letech určovat, které oblasti se na regionální úrovni budou podporovat, bude určovat a stanovovat podmínky a hlavně bude komunikovat, to doufám, právě s regiony, zda to nebo ono má smysl realizovat anebo podpořit, a tady určitě budeme mít možnost vyjádřit se a podpořit dobré úmysly vlády resp. ODS. Když máte za sebou ODS, je také mnohem větší možnost získat zkušenosti od svých kolegů z jiných obcí a měst a vyvarovat se např. projektů, které už jinde zjistili, že nefungují apod. To víte nikdo se nebude chlubit, když se mu něco nepovede, ale v rámci ODS je předávání zkušeností běžné. I těch negativních. Rozumím tomu, že občané více tihnou k nezávislým voličům, protože mají pocit, že títo nepodlehnu jakýmkoliv tlakům, ale zase jejich možnost podpory, ať už myšlenkové nebo administrativní je přece jen omezenější. Snad jsem to řekl srozumitelně.

V případě úspěchu vaší strany, co bude nejvyšší prioritou vašeho programu?

Asi vás nepřekvapí, že prioritou pro mě je to, co se do programu většinou nepíše a to je hospodaření města beze ztrát, které vždy musí být dobrým základem pro realizaci jakéhokoliv záměru. A co se týká vlastního programu. Oblastí je spousta a nedá se říct, že bychom chtěli upřednostnit jednu oblast na úkor druhé. Pro mě bude důležité to, aby se program realizoval v celém spektru, jak jsme ho předložili voličům a aby se na žádnou oblast nezapomnělo. Ale rozumím co po mě chcete, jednoduše řeknu, že na kandidátce máme většinou rodiče z většími či menšími dětmi, tak budeme chtít dále podporovat hlavně aktivity pro naše ratolesti.



ČPST

ČESKÝ POLITICKÝ STŘED

č.7



Jména kandidátů:

Návrat Martin, Stašek Martin, předsedkyně ČPST - Mgr. Klačánková Jana, Klačánek Pavel, Smolka Tomáš, Kozubíková Petra, Sedlář Michal, Kadlecová Martina, Bc. Pšenčíková Helena, Špaňhel Jan, Grebeníčková Bronislava, Olšar Jiří, MUDr. Zavřelová Dagmar, Olšarová Anna, Michalík Zdeněk, Merčáková Eva, Rárová Ivanka

Náš volební program:

- Rekonstrukce koupaliště s maximálním využitím financování z Evropských fondů.
- Vybudování parkovací plochy a vyřešení příjezdu k mateřské škole.
- Rekonstrukce (předláždění) chodníků; vybudování bezbariérových nájezdů na chodníky; vybudování chodníků v lokalitách, kde chodníky nejsou.
- Zaměření se na opravy místních komunikací.
- Chceme začít s postupnou rekonstrukcí veřejného osvětlení.
- Reorganizace technických služeb.
- Zvýšit přínos akce Master 's of Rock pro město Vizovice
- Pořizování audiovizuálních záznamů z jednání zastupitelstva volně dostupných na webových stránkách města.
- Zvýšit využití kulturního domu.
- Zapojení města do nízkorozpočtových projektů.
- Navázat jednání se Sokolem o možném využití sportoviště za Sokolovnou – sportovní komplex – hřiště, tenisové kurty a koupaliště.
- Podpora vzdělávacích zařízení.
- Podpora volnočasových zařízení, center, skupin.
- Zachování počtu nájemních bytů v pečovatelském domě.
- Navrhujeme demolici starého kina a loutkárný s využitím dotačních programů, vzniklý prostor využít jako klidovou zónu a pro kulturní akce.

Neslibovat, ale konat.

Unterricht,

welcher zu Folge der für die Städte und geschlossenen Märkte ergangenen Feuerlöschordnung vom 24. Jänner 1787. den hiesigen Zünften und Professionisten in Absicht ihrer Verrichtungen bei einer in dieser Stadt Wisowitz und den Vorstädten entstehenden Feuersbrunst zur genauesten Befolgung andurch mitgetheilet wird.

Zünfte und Professionisten.

Zimmerleute.
Maurer.
Schmiede.

Derselben Verrichtungen.

1. Sollen die Zimmerleute mit ihren Bandhacken, die Maurer mit Spitzkrampen, und die Schmiede, mit Handhacken die ersten bei entstehendem Feuer erscheinen, und weil das Abbrechen der Dächer, ja wohl gar die Niederreißung deren von Holz gebauten Häuser, Stallungen, Schuppen und Scheunen eines der sichersten und nöthigsten Mittel ist, wodurch das Feuer gedämpft, oder die weitere Umsichgreifung verhindert werden kann; so lieget ihnen vorzüglich ob, bei einem entstehenden Brand so gleich

Titulní strana čtyřstránkové zprávy, historické obdoby dnešního požárního řádu, o povinnostech města, zámku, jednotlivých cechů a spolků při požáru, vydané 24. ledna 1787 pro město Vizovice a okolí. Ironií osudu bylo město přesně o sto let později, 28. srpna 1887, požárem z velké části zničeno (viz následující dokument). Ze soukromé sbírky zapůjčil Jiří Madzia.

Prosba o pomoc pro vyhořelé Vyzovské.

Město Vyzovice, ležící v malých Karpatech na Moravě, padlo dne 28. srpna 1887 za obět zhoubnému požáru.

Větší, nejhlavnější část města, celé totiž náměstí i se sousedními ulicemi zničeno ohněm. Hřázu neštěstí nelze popsati ani vylíčiti. — 349 budov, lidských příbitků a hospodářských stavení lehlo popelem a na 1000 lidí jest bez přístřeší. Vyzovice jsou samy o sobě pro svou polohu v krajíně hornaté a neúrodné městečkem chudým, jehož obyvatelům jest těžce dobívatí sobě chléb vezdejší, — a k tomu toto hrozné neštěstí! Mnohé rodiny nemajíce z hola ničeho kromě chaloupky, učiněny jsou žebráky na celý život. Odkázány jsou docela na milosrdenství lidské, neboť nemají žádné vyhlídky letos najíti výživy a býti to bylo práci nádenickou. — Krutá zima přede dveřmi a ubožáci bez přístřeší, bez chleba, bez potřebného oděvu, jímž by tělo své ochránili před zimou, stojí zde, vydáni jsou v plen bídě největší. Stavení shořela se vsí úrodou, s nábitkem, s pící, zbožím, penězi a šatstvem, poněvadž nešťastníci nemohli ničeho, leč holý život svůj uchrániti pro prudkost ohně a nesmírný žár.

Pojem o požáru a zhoubných následcích nemůže si ani učiniti, kdo toho všeho nebyl svědkem očitým a neviděl nešťastníky se sepjatými rukama a ztrnulým zrakem pohlížeti na rum a hrstku popelu, v nějž veškeré jejich živobytí a celý majetek byl proměněn v malé chvíli; kdo neslyšel jejich úpěnlivé žebrání o kousek chleba, jímž by hlad zahnali.

Komitéť výpomocný prosí všechny lidumily, by přispěli nešťastníkům k umírnění jejich bíd. — I sebe menší dárky jsou vítány. Bůh bude štědrým odměnitelem všech dobrodinců. Příspěvky budtěž zasílány: „Výpomocnému komitétu pro vyhořelé ve Vyzovicích na Moravě.“

Také o odložené šatstvo, prádlo a obuví se prosí, jelikož zimní čas nastupuje a nešťastníci nejsou s to, těla svá proti zimnímu nepohodlí kryti. I pro děti jest šatstvo velmi potřebno.

Většina požárem stížených jest žebráky učiněna; celoroční námaha, výloha a práce, celoroční výživa jest zničena a ubožáci nemají ničeho, co by do úst strčili.

Velmi málo jich pojištěno a to jen na skrovné obnosy.

Oheň vznikl o půl 2. hod. odpoledne a s nevídanou prudkostí šířil se na všechny strany; v půldruhé hodině bylo celé náměstí i se všemi sousedními ulicemi v jednom plamenu. Veliké sucho, nedostatek vody, střechy takofka vesměs šindelem kryté, četna stavení docela dřevěná, plně stodoly mocně napomáhaly prudkému šíření se požáru. Na náměstí vniknouti nebylo lze a vše co tam bylo v prvním vzniku ohně vynešeno, shořelo u prostřed náměstí. Spolky hasičské, jak domácí, tak přespolní musely se uspokojiti, by zvenku pokud možno byl požár omezen a náměstí muselo docela v plen ohni býti ponecháno a tak se stalo, že výjma 2 bezmála 50 náměstních domů úplně, ano namnoze až do sklepa. Též radnice s archivem a se všechny spisy a listinami předůležitými shořela; podobně i nemocnice právě upravená pro pohlaví ženské lehla popelem.

Z počátku bytovali nešťastníci pod širým nebem, až našli útulek u spoluobčanů, kteří nevyhořely a nebo v okolí. — Jelikož však Vyzovice hlavně z malých chaloupek a chýží, pozůstávají, větší pak domy na náměstí shořely, jest toto prozatímni přístřeší velmi chatrné a zdraví škodlivé. — Ubožáci doufají v brzkou pomoc útrpných dobrodinců.

Ve Vyzovicích v říjnu 1887.

Předseda komitétu výpomocného

Baron Rudolf ze Stillfriedu:

místopředseda

JAN BARTOŠ,

děkan.

Česky psaná část prosby o pomoc pro vyhořelé Vyzovské po největším požáru v dějinách města. Vydal a rozeslal Výpomocný komitéť pro vyhořelé ve Vyzovicích na Moravě. Ze soukromé sbírky zapůjčil Jiří Madzia.



Vizovské noviny vydává Město Vizovice, IČO: 00284653, MK ČR E 13005.

Šéfredaktorka Bc. Zuzana Štalmachová, e-mail: stalmachovavn@seznam.cz.

Redaktoři Ing. Josef Hradil, Ing. Josef Kalenda, Mgr. Jiří Ludvíček, Jan Špaňhel a Pavel Toukálek.

Sazba Martin Boršický, Slušovice.

Foto – titulní strana Rytina, sbírkový fond zámku Vizovice.

Mimořádné vydání vyšlo v nákladu 1 900 kusů.